Kiszántól

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 10 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 67. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1914. március 22

Sajtógyülés a Katholikus Körben.

Dr. Bangha Béla ma d. u. 5 órakor a Kath. Kör pompás dísztermében a

katholikus sajtóról

fog szólani Nagyvárad keresztény közönségéhez.

A ki tudja és megérti, mit jelent a modern életben a sajtó, annak tisztában kell lennie azzal is, mi a keresztény közönségnek a kötelessége a sajtóval szemben, minő álláspontra kell helyezkednie modern, öntudatos keresztény embernek a sajtókérdésben.

Erre a köz- és magánéletet olyannyira érintő kérdésre fog választ adni dr. Bangha Béla.

Nincs a modern élet minden lüktetésének igazabb ismerője Banghánál és nincs, a ki a katholikus sajtó ügyét jobban szivén viselné, mint Bangha Béla. Az ő ékesszólása egyenesen hivatva van arra, hogy ezt a fontos kérdést Nagyvárad intelligens közönsége előtt igaz és helyes világitásba állitsa.

A törvényhozás a sajtótörvény szigoritásával kivánta megvédeni a sajtóval visszaélők lelkiismeretlenségével szemben a tisztességes társadalmat. Hiábavaló fáradozás, ha első és legkényesebb izlésü sajtótörvényhozó nem lesz maga a közönség, minden egyes keresztény családapa, minden egyes keresztény családanya, minden önállóan gandolkozni képes keresztény egyén.

Erre a minden egyes lelkiismeretben megalkotandó, igazi sajtótörvényre fogja felhivni a gondolkodó emberek figyelmét Bangha Béla.

A sajtógyülés a Katholikus Kör dísztermében d. u. 5 órakor kezdődik.

Az uj perrendtartás.

Közeledik az idő, amikor a nagy előkészületek után végre megalkotott perrendtartás életbe fog lépni a valóságban is — és minél inkább közeledik a nagy nap, jogász-körökben, de általában az egész közönségben annál komolyabban vetődik fel a kérdés: mit hoz a jövő?

Be fogja-e váltani az uj perrendtartás mindazokat a reményeket, amelyeket hozzáfüznek?

Az elmélet emberei eddig napnál fényesebben bebizonyitották, hogy az uj polgári perrendtartás az elméleti jogászi munkának valóságos remeke. Nagyszerüen kidomborodik benne minden modern perrendtartási elv, a szóbeliség, a közvetlenség és minden hasonló jó. Csak egy a kérdés: mit fog hozzászólani a gyakorlat?

Egy gyakorlati eredményt már látunk: az uj költségvetés keretében a kormány bizonyos személyzetszaporitást javasol a birói létszámban, tekintettel az uj polgári perrendtartásra.

Ez a jelenség sokat sejtet a jövőből.

A kormányok nem szoktak bőkezüek lenni a személyzetszaporitás kérdésénél. Ugyis óriási nálunk a hivatalnoki létszám. Az igazságügynél valóságos csatákat kell vivnia minden törvényszéki elnöknek és táblaelnöknek, ha csak egy uj napidijasi állást akarnak szervezni, a szaporodó leirási hátralékra való tekintettel. Ha most maga a kormány javasol személyszaporitást, ez annyit jelent, hogy odafent tisztában vannak az uj perrendtartás legközvetlenebb hatásával: kevés lesz a mai birói személyzet.

Ha pedig a kormány néhány birói állást szükségesnek tart, akkor bizonyos, hogy nem nehányra, hanem sokra lesz szükség.

Vegyük csak a járásbiróságokat.

A járásbiróságok munkaköre rendkivül emelkedni fog. Egész sora a pereknek, amelyek ma a törvényszék elé tartoznak, a járásbirósághoz fog kerülni. Nem lesz egyetlen járásbiróság, amelyeknél az eddigi birói létszám elegendő lenne, Személyzetszaporitásra lesz szükség mindenütt.

Jól van, mondhatná valaki. A perek lemennek a törvényszéktől a járásbirósághoz, menjenek velük a birák is, helyezzék át a fölösleges törvényszéki birákat a járásbiróságokhoz.

Elméletnek igen szép, a gyakorlat azonban mást fog mutatni.

Lesz dolguk a törvényszékeknek is bőven ezentul is. Először is sokkal több lesz a felebbezett ügyük, mert a járásbirósági ügykör megduzzadásával feltétlenül több lesz a járásbiróságtól megfelebbezett ügyek száma is. Tehát a törvényszéki felebbezési tanácsok számát legalább meg kell kétszerezni. Ezzel azonban még nincs vége a dolognak. A törvényszéknél éppen ugy szóbelileg fogunk tárgyalni, mint eddig a járásbiróságnál, elsőfoku ügyeket is. A periratváltások helyett lesznek szóbeli tárgyalások, hármas tanácsok előtt. Tessék már most elképzelni, mi lesz a következménye annak, hogy az összes törvényszéki pereket hármas tanácsok előtt fogják a felek, illetve ügyvédeik szóbelileg,

Megnyilt az uj harisnya és keztyüáruhàz Rákóczy-ut 7 szám Szt. István palota.

Kötött és szövöttáruk, trikok, svetterek, jäger alsók, gyermek kabátok. Dus választék olcsó árak folytonos ujdonságok.

jó bőbeszédüen előadni, ott fogják a tanukat kihallgatni stb. A mi eddig a referenst kötötte le, tehát egy embernek adott dolgot, az most három embert fog lekötni. A birák idejök legnagyobb részét azzal fogják eltölteni, hogy tanácsokban ülnek, szóbeli tárgyalásokon. Lehetetlenség lesz annyi pert feldolgozni, mint ma. Egy-egy ember munkateljesitménye alaposan le fog szállani. Ha még hozzájön egy-két rendkivüli megbetegedés, akkor az egész mű megáll s a perek gyorsasága ismét csak a jövő zenéje lesz.

A tervezett csekély személyzetszaporitás ezen nem fog segiteni, sőt a birák helyzetén csak ront. Minél nagyobb ugyanis egy testület, annál nehezebb a felmerülő szükség esetében a haladó korral fokozódó anyagi igényeket kielégiteni. Fizetésrendezések, más szóval fizetésemelések egyre nehezebben lesznek keresztülvihetők — és egyre nehezebb lesz a kar szinvonalát emelni is. Ahová sok ember kell, ott nem lehet a jelentkezők közt tulságosan válogatni.

A gyakorlat emberei sok tekintetben aggódva néznek a reform elé; a jövő fogja megmutatni, menynyiben igazoltak ezek az aggodalmak.

Tisza Bécsben.

Budapest, márc. 22

Gróf Tisza István ma Bécsbe utazott pár napi tartózkodásra. A delegációk ügyében a közös miniszterekkel fog tárgyalni.

A városi tisztujitás.

Kik pályáznak az állásokra.

Csütörtökön, március 26-án nagy napja lesz Nagyvárad város törvényhatóságának és a városi tisztikar egy részének, már t. i. azoknak a tisztviselőknek, akik választás alá kerülnek s igy megbizatásuk márcis végével lejár.

A pályázati határidő tegnap, szombaton délután 5 órakor járt le. Az összes választás alá kerülő tisztviselők jelentkeztek *Hlatky* Endre főispánnál. Ezeken kivül csak néhány pályázat érkezett be s igy a restauráció alkalmából nagyon csekély összeg jut bélyeg cimén az államkincstárnak.

Ilyen körülmények között kevés dolga lesz a kijelölő választmánynak s az állások nagy részét egyhangulag, szavazás nélkül töltik be. Előreláthatólag 5—6 szavazás lesz csupán és pedig a főügyészi, alügyészi, árvaszéki ülnöki, főpénztár ellenőri, pénztári tiszti állásoknál és talán az alkapitányi állások betöltésénél.

Változás ezek szerint alig lesz s a tisztikar, egy-kettő kivételével a régi marad.

A záros határidőig, tegnap délután 5 óráig a következők jelentették, illetve adták be pályázatukat :

A polgármesteri állásra egyedül *Rimler* Károly eddigi polgárnagy reflektál. Ezt előre lehetett tudni.

A főjegyzői állásra szintén *Bordé* Ferenc az egyedüli pályázó.

A tanácsnoki állásokra is csak az eddigi tanácsnokok : *Komlóssy* József, *Lukács* Ödön és *Elemény* Ferenc pályáztak.

A főügyészi tisztre ketten reflektálnak : dr *Thury* László jelenlegi főügyész és *Dus* László nyug. főügyész aki két évtizednél tovább töltötte be a főügyészi széket.

Az alügyészi állás betöltésénél küzdelem lesz. Dr *Dőri* István jelenlegi alügyészen kivül még beadták pályázatukat : dr *Némethy* Ferenc és *Zilahy* Gusztáv ügyvédek.

Az aljegyzők nyugalommal várják a tisztujitást, mert rajtuk kivül senki sem pályázott. Igy az első aljegyzői állásra *Juricskay* Barna, a két II-od oszt. aljegyzőségre pedig dr *Molnár* Imre és *Pásztor* Bertalan lesznek megválasztva.

Az *I. alkapitányi* állásra *Jánossy* Gyulán kivül *Tormássy* Dezső pályázik Kecskemétről. Jánossy Gyula egyhangu megválasztása biztos.

A II-od oszt. alkapitányi állásra az eddigieken : dr *Dayka* Endrén, *Egely* Alajoson, *Mezey* Gyulán és *Bartha* Bélán kivül „belső emberek" pályáztak és pedig *Fluck* Ferenc, *Kolontáry* János és *Ehrlich* Imre fogalmazók, továbbá egy küiső ember : Tormássy Dezső pályáznak.

Az árvaszéki elnöki állás egyhangulag lesz betöltve az egyedül pályázó dr *Istvánffy* István eddigi elnök által.

Az árvaszéki elnökhelyettes ülnöki állásra *Nizsalovszky* Sándornak két versenytársa akadt ; *Vincze* Béla és *Vay* Zoltán is benyujtották pályázatukat.

Az árvaszéki ülnöki állásra pályáztak : dr *Poynár* Dezső eddigi ülnök, továbbá *Vincze* Béla, *Vay* Zoltán és *Bereczky* Ferenc.

A főpénztárnoki állásra egyedül *Papolczy* Ferenc pályázott.

Az *adópénztárnoki* állásra *Jablonszky* Emil az egyedüli pályázó.

A főpénztári *ellenőr* állásra *Altnőder* Vince, *Losonczy* Gábor és *Klemens* Péter adták be pályázatukat.

Az adópénztári ellenőri állásra egyedül *Novák* János pályázott.

A fogalmazói állásra az eddigiek : *Báthory* László, *Bige* József, *Czeglédy* István,

KÉT ÖREG EMBER.*

Irta: **Andor József.**

Két öreg ember keresi a nagyságos urat ! Két öreg ember ! Igen fáradt voltam. Mindenféle dicsőségtől és csalódástól fáradt. Fáradt az időtől, mely lucskos, szennyes párázattal szürődött be az ablakon és ránehezedett tüdőmre. És hiányzott a délutáni szendergésem, ez a bágyasztó és mégis üditő álomféle, amikor az utca buta lármájának zaja tompitva ér a fülemhez és a muzsikáló zsongássá gyengül. Rosszkedvü és epés voltam és két öreg embert jelentenek. Nem két öreg urat, hanem embert. Rendbehoztam nyakkendőmet és két kedves, vidám, egészséges öreg urra gondoltam, akik ha megérkeznének, derüs, piros arcuk és csillogó szemük és gondosan kefélt ruhájuk fényt és életet sugározna homályos szobámba . . . De két öreg ember ! . . . Fakók, kopottak, kérvényezők ! . . . Hallottam köhécselésüket az előszobában, csoszogásukat. Istenem, biztosan sárcipőjük is van . . , Valahogyan gyülölöm a sárcipőket, az egészséghez való ragaszkodás ez otromba és oktalan eszközeit.

Kimentem az ebédlőbe. Már ott állott a két öreg ember. Igazi öreg emberek és semmi mások. Zavarodottan, félénken és mégis bizalmasan állottak. Egyik kövér, de inkább pufadt. Vörhenyes arcából igazi sasorr élesedett ki. Ez a sasorr megnyugtatott. Ez rég kihalt energia szimbóluma, ennek a tövében az a vizenyős, szürke szem valaha villogott és pompázó, viharos tüzeket váltott ki. Hosszu, szürke kabát volt rajta, közepén a gomblyukak szétfeszültek és a szövet kényszeredett ráncokat vetett. A másik szikár, csontos, fekete arcu. Ritkás fehér haját lepomádézta a halántékára és a pomádé még a pergamentbőrén is fénylett egy vonalnyira. Apró, fekete szemével szaporán pislogott, annál szaporábban, minél bizalmatlanabbul nézegettem őket.

— Hm — mondta a kövér, gyönge, asztmatikus hangon — a nagyságos ur nem ismer ránk. No nem !

A pislogó szemü köhintett egyet.

— Nem csoda ! Hej, nagyon kis emberek vagyunk mi a nagyságos urnak . . . én csak egy hangya . . . de te reád, Görög bácsi . . . mégis csak !

Görög bácsi ! Leszakadt rólam valami nehézség. Görög bácsi ! Földim, édesapám jó barátja volt, mindössze ennyi fordult meg a fejemben, de legalább hozzá tudtam fogni a beszédhez. Ugy beszéltem, mint mindenki, aki elszakadt szülőföldjétől, elszakadt talajától, jobb, kövérebb, feketébb földbe került, magasabbra felsudározott. Nagyon is hangosan beszéltem, magam is éreztem, hogy mindez erőszakolt, nem természetes és mégis ugy képzeltem, hogy igy kell beszélnem. Szinte kiabálva, hogy elhigyjék örömömet, melynek nyoma sem volt bennem.

— Görög bácsi ! Ezer bocsánatot kérek, édes-kedves bátyám, már hogyne emlékezném, de hát . . . hisz tetszik emlékezni, mindig rosszemű voltam. Ej, ej . . . Kérem, foglaljanak helyet !

Szorongattam a kezüket. Görög bácsi szeme kissé átnedvesedett, a másik pislogott és én kedvetlenül figyeltem ismeretlen ránczait.

— Én rám is emlékeznék a nagyságos ur . . . a Kultsár volnék, vagy mi. Az biz én testestől-lelkestől.

— A nagy vadász, — tette hozzá Görög bácsi.

— És a nagy vivó, — nevetett hozzá társa.

Sehogysem tudtam előkeresni emlékeimből, hát csak hazudtam elszántan. Majd később — gondoltam — rá akadok valahol. Vigyázva

* Az „Élet" könyvéből.

Művészi fényképek Amigó József
Helyi és vidéki telefon szám : 706.
műtermében (volt Lembert helyiseg)
Rákóczi-ut 8. szám.

Ehrlich Imre, *Fluck* Ferenc, *Herigh* Sándor, *Kágyi* Lajos, *Kolontáry* János és *Molnár* Jánosan kivül *Gombay* János, *Klemens* Rezső és *Vass* Árpád közig. gyakornokok is pályáznak.

Az uj pénztári tiszti állásra *Andriska* József, *Losonczy* Gábor, *Rozslay* István és *Vértes* Bernát pályáznak.

A választó közgyülés délelőtt 9 órakor kezdődik.

Uj kath. társaskör Nagyváradon.

A „Kath. Népszövetségi Otthon" megalakulása.

Nem véletlen az, hogy éppen dr Bangha Béla nagyváradi müködésével egy időbe esik a katholikus szervezkedés egy ujabb térfoglalása: a Katholikus Népszövetségi Otthon megalakulása.

Dr Bangha Béla a belső ember, a lélek kiformálásán munkál. A katholikus öntudatra serkentett lélek pedig nyomban beáll az élet forgatagába és kiveszi részét abból a munkából, a melyre a modern kor olyannyira sürgetően hiv mindnyájunkat: a katholikus szervezkedésből.

A belső kiforrás és a külső öntudatos fellépés kiegészitik egymást. Csak benső meggyőződéstől áthatott katholikus tábor képes arra, hogy kifelé is nagyot tudjon alkotni.

Ismét egy lépést teszünk előre: mához egy hétre, március 29-én megalakul a Katholikus Népszövetségi Otthon, a legfiatalabb katholikus társaskör Nagyváradon.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete, ez az 1700 tagból álló impozáns sereg alakitja meg az uj társaskört.

Szüksége van az uj Otthon helyiségére általában az egész Népszövetségnek. Itt jöhetnek össze a tagok mindennap, hogy a népszövetségi akciókat előkészitsék, vezessék, fejlesszék.

De nemcsak a népszövetségi szervezetnek, mint ilyennek van szüksége állandó otthonra. Nagyvárad keresztény közép polgársága, elsősorban a katholikus népszövetségi polgárság szükségét érzi annak, hogy állandó táraskörben is tömörüljön. A modern kor a szociális eszme százada, amikor senki sem tud egymaga érvényesülni, mindenki arra van ráutalva, hogy minél nagyobb tömegben, minél többen egyesüljenek egy célra. Ez pedig csak ugy lehetséges, ha a hasonló gondolkozásuaknak mód adatik arra, hogy egymással minél többször találkozzanak. A tehetősebb keresztény polgárság számára ott van a Katholikus Kör; nincs azonban olyan társas Kör Nagyváradon, amely az egész keresztény polgárságot, a kevésbbé tehetőseket is, tömörithetné. Ezeknek a szempontoknak a figyelembe vétele érlelte meg azt a gondolatot, hogy egy uj katholikus társaskört létesitsenek Nagyváradon, amely társaskör a Katholikus Népszövetség tagjait állandó Otthonban egyesithesse.

Különösen kedvező alkalom nyilt erre most, amikor a Katholikus Kör átköltözött uj, fényes helyiségébe és régi helyisége megüresedett. Ez a régi helyiség szinte kinálkozik arra, hogy egy uj társas kör otthonává legyen.

A Katholikus Népszövetség elhatározta tehát, hogy „Katholikus Népszövetségi Otthon" cim alatt megalakitja az uj katholikus társaskört.

Az uj társaskör a Katholikus Népszövetség égisze alatt alakul ugyan, de egyébként éppen olyan önálló szervezettel fog birni, mint például a Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Az uj társaskörben lesznek megfelelő számmal ujságok, alkalmat ad szórakoztató társas játékokra (természetesen a hazárdjátékok szigoru kizárásával), lesz az Otthonnak könyvtára, szóval szerényebb keretek közt, de természetesen szerényebb tagsági dijért ugyunazt a klubéletet biztositja tagjainak, mint a Katholikus Kör.

Az évi tagsági dijat mindössze 24 korában kivánják megállapitani és ez a 4 korona negyedéves részletekben előre fizetendő.

Az Otthon szoros kapcsolatot fog fenntartani a Katholikus Körrel, mellyel azonos zászló alatt küzd. Elhelyezi saját helyiségeiben a Népszövetségi Hitelszövetkezetet, a jogvédő irodát, biztositó osztályt és a lassan, de határozottan gyarapodó Katholikus Népkönyvtárat. Az Otthonban lehet megtartani a csoportvezetői értekezleteket s a tél folyamán a népgimnáziumi tanfolyam előadásait, mig a Népszövetség nyilvános ünnepélyeire és mulatságaira a Katholikus Kör disztermét fogja igénybe venni. Ugyanazon épületben, de külön helyiségben nyernek otthont a keresztényszociálisták is. Ha most figyelembe vesszük, hogy ugyanabban az épületben van a Tiszántúl szerkesztősége és a Szent László-nyomda is, akkor itt a katholikus intézményeknek olyan impozáns tömörülése lesz együtt, amely az egyházmegyei alapitványi pénztár telkén fennálló üpületet tömböt a katholikus intézmények központjává, a németországi Vereinshausokhoz méltó „Katholikus Házzá" teszi.

Az Otthonba tagul lehet jelentkezni *Zöldy* Bertalannál, a Katholikus Népszövetség pénztárnokánál. Ugyanoda küldendők az Otthon berendezésére szánt kegyes adományok is.

A velencei találkozás.

Róma, márc. 21.

A király Velencébe megy, hogy ott Vilmos császárral találkozzék. A király kiséretében lesz San Giuliano külügyminiszter is. Március 25-én a királyi palotában villásreggeli, este nyolc órakor pedig a Hohenzollern hajón ebéd lesz.

ültek, kicsit elterpeszkedve és vittem a társalgást fölényesen, leereszkedve, hangosan, mint egy huszárőrmester, ha szabadságra megy falujába. Borzasztó éles világitásban láttam saját magamat, a két öreg ember alázatosan hallgatott, néha büszkén, jelentősen egymásra néztek, mindent-mindent elhittek, fáradt szemükben a kételkedésnek árnyéka sem látszott. Gunyos, keserű megalázkodással éreztem, hogy öreges fantáziájuk már utol sem ér, mégsem volt erőm, sem akaratom, hogy leszálljak melléjük. Nem ... ez lehetetlen és hiábavaló fáradtság. Ez az élet! ... Én itt vagyok ... dicsőségben és csalódásokban ... ők távol ... távol tőlem kopottan, öregen, megfakulva.

— Ugy beszél — mondta Görög bácsi és asztmatikus hangja fölélénkült — akár az édesapja, az és Jóska barátom!

— Ugy ám! — hagyta rá Kultsár, a nagy vivó — és akkurát olyan szeme is van a nagyságos urnak! Ember volt ám a talpán a mi Jóska barátunk.

— Mint a vas! ... Mint a vas! ... Nagy tréfásan be sokszor kérdezte tőlem, göthös legénytől: Hé te heptikás, mikor megyek a temetésedre! ... És biz én voltam az övén!

Megint nedves lett a szeme, de valami régi emléktől mindjárt mosolygóssá vált.

— Még a halálos ágyán sem hagyta el a tréfás kedve: „Te heptikás te, ide ne gyere, mert fejedhez vágom ezt a korsót! Hogy mersz tulélni engem."

Hát pedig tuléltem Isten akaratából. Eddig már 18 esztendővel!

Nem a tizennyolc évnek örült, hanem a hősies mondásnak. Szeretettel nézett öreg barátjára. Soha emberi arcon hervadó ráncok oly vig életet nem éltem, mint Kultsár bácsién. Föl-leszaladtak ravaszul, elevenen, nekem ugy rémlett, hogy megtelnek fényességgel valahonnan a távoli multból, hogy ez a fényesség elsöpri a kellettlen alázatosságot, hogy most ez a két öreg ember az én, nekik idegen, rideg, fővárosi lakásomban jól és otthonosan érzi magát, mintha nem itt ülnének, mintha nem is engem látnának és félénken, aggódva lestem szemük összevillanását.

— Az volt az élet — folytatta Görög bácsi — azok a disznótorok és József-napok a nagyságos ur szülei házában! Hej ... hej ... akkor még mezitlábos kis fiu volt. Az öreg Kultsár belevágott ...

— Ugy emlékszem, mintha ma történt volna. Kutya hideg volt, és az áldott mamája jól befütött az öntöttvaskályhába. A kályhaajón egy futó agár volt kiöntve, ugy izzott, hogy egészen vörös volt. És a nagyságos urnak köszöntőt kellett mondani, de nem tudta jól, vagy félt a sok vendégtől, elég az hozzá, hogy addig hátrált, mig a keze oda nem sült az agárhoz.

Önkénytelenül odanéztem a kezemre, nincs-e nyoma ott annak az első égésnek, annak az öldöklő égésnek, mely leperzselte első hiuságomat és első dicsőségemet. Nem ... már semmi nyoma nem volt, de láttam a vörössen izzó agarat, láttam és csodáltam, mint annyiszor, ott ültem előtte a kis zsámolyon édesanyám ölében, zümmögött, duruzsolt, pattogott a tüz, pirosló fénye pirosra festette édesanyám halvány arcát, áldott kezének lágy simogatását éreztem kócos hajamon, jóságos édes hangjának lágy rezdülése végigszaladt a lelkemen. Szálltam, rohantam, hanyatt-homlok estem le magasságomból, fensőbbséges mesterkélt beszédem fonalát valami hatalom erőszakosan szétszakitotta, dicsőségek és csalódások szétfoszlottak, leváltak rólam, szobám magas plafondja leereszkedett, falai összehuzódtak ... a

Miklós Jutka

Mutatványokat az uj felfogásu és kivitelü képekből a Markovits és Weinberger, Tátray Gusztáv és Stepper cukrászda kirakataiban láthatók. Miklós Jutka müterme május 1-től Marienbadba lesz áthelyezve és csak jövő szeptemberben nyilik meg ismét.

Modern amerikai módszer szerint készült

fényképeinek árát mélyen leszállitotta Éljen az alkalommal és lássa el magát művészi fényképekkel.

10,000 vagy 20,000?!

A Tiszántúl f. évi március 20. számában megjelent Beadványomra, ma, ugyanott, Altnőder Endre, városi mérnök ur válaszol, a közvélemény tájékoztatása végett. Jól eső érzéssel veszem tudomásul, *„hogy a mai szénárak mellett elektromosan termelt energia sokkal olcsóbb a gőzüzemnél“*. Ezt állitom én is 10 év óta!

De engedje meg az igen tisztelt városi mérnök ur, ha ugyancsak a közvélemény tájékoztatása végett, megjegyzését, „hogy a gőzüzem a városi mérnöki hivatal számitása szerint 1913. évben a villamos üzemnek fizetett áramdij alapul vétele mellett csak mintegy 10000 koronával került többe az elektromos meghajtás mellett elért eredménynél“ a tényállásnak megfelelően az igazság érdekében 50 százalékkal felemeljem. Nem csodálkozom azon, hogy a mérnöki hivatal adott számitásmódom kézzelfoghatóságát, megdönthetetlen természetét nem veszi számitásának kiindulópontjául, mert akkor az igazság egyszerre kitünnék; igy pedig kerülő uton jut az igazság feléhez, ha az áramdijat veszi alapul. De ezen a kerülő uton is kijő a 20,000 korona, ha számitásba veszi a mérnöki hivatal azt a hasznot is, mihez a villamos mü jut, ha az áramot a vizmü elektromos meghajtásához adja.

A számitást megteszem ezen az uton is, hogy lássa a mérnöki hivatal, hogy az általa használt elvvel, számitásmóddal is kijő az a 20.000 korona, amellyel a régi vizmű gőzüzemének a szénköltsége hátrányosabb, mint az uj vizmű villamos üzeme. Beadványomban kimutattam — mit nem lehet megcáfolni — hogy a régi vizmű gőzüzeménél egy köbméter viz szállitásának a költsége 1·88 fillér. Az uj vizmű villamos üzeménél pedig fizetne a város egy köbméter viz szállitásáért

$$0{\cdot}173 \times 7 = 1{\cdot}21 \text{ fillért.}$$

Drágább tehát a gőzüzem köbméterenkint 0·67 fillérrel. S mert a mult évben gőzüzemmel termelt a város 1909417 köbméter vizet, világos, hogy a régi vizmű gőzüzeme

$$1909417 \times 0{\cdot}67 = 12793 \text{ koronával}$$

drágább, mint a villamos módszer. Mivel pedig az uj vizmű villamos üzeme az elektromos energiát a város villamos müvétől kapja, még pedig minden köbméter viz szállitásáért 1·21 fillért; maga a villamos telep pedig egy köbméter viz szállitásához szükséges elektromos energiát, mint Beadványomban, — kétséget kizárólag — kimutattam szénben 0.83 fillérért állitja elő: világos, hogy a város tulajdonát képező villamos mü minden köbméter viz szállitásához szükséges energián nyer

$$1{\cdot}21 - 0{\cdot}83 = 0{\cdot}38 \text{ fillért.}$$

Következésképp 1913-ban, mikor a gőzmü 1909417 köbméter vizet szállitott, nyert volna a város, ha ezt elektromos módszerrel termeli

$$1909417 \times 0{\cdot}38 = 7225 \text{ koronát}$$

e cimen is. S igy e módszerrel számitva a szénköltség kimélését villamos hajtás mellett a városnak 1913 összes haszna lett volna a gőzüzemmel szemben:

$$7225 + 12{,}793 = \text{kereken } 20000 \text{ korona.}$$

Ime a városi mérnöki hivatal számitás módja is arra az eredményre vezet, csak komplikált módon, hová az én egyszerü, világos módszerem: hogy nem 10,000, hanem 20,000 korona az a hátrány, mely a gőzüzem szénköltségének többletéből ered a városra a vilamos üzemmel szemben. — Megadtam a számitás két módját is, meg az általuk elért ugyanazon eredményt, kötelességemnek eleget tettem, a többit majd a közgyülésen mondom el.

Dr Károly Irén.

Az ujoncozásról szóló törvények. A hivatalos lap tegnapi száma közli az 1914. évi VIII. IX. és X. törvénycikkeket, melyek az ujoncozásról szólanak. A király most szentesitette „a közös haderő föntartásához szükséges ujonclétszámnak és a honvédség föntartásához szükséges ujoncjutaléknkk uj megállapitásáról“, továbbá „az 1912. évi XXXI. törvénycikk 5. és 12. szakaszainak módositásáról s az 1914. évre kiállitandó ujoncok megajánlásáról“ szóló uj törvényeket.

---

kis szobát petróleumlámpa világitja, a kis ablakon muskátlik nyilnak, fehér asztal körül vidám emberek ülnek, én csodálkozva és rajongva hallgatom Görög bácsi gyönyörü felköszöntőit és Kultsár bácsi...

Halkan, bátortalanul kérdém:

— Nem Kultsár bácsi kezelte a bort?

Kultsár bácsi vigan ütött az asztalra.

— Azt én! No, csakhogy rájött! Kétliteres lopót egy szuszra teleszittam!

Ugy is volt. És mindez akkor imponált nekem és most is, éreztem, hogy most is imponál. Ahogy ott ültek törődötten és fáradtan, megélénkülve a mult emlékeiben — rám szabaditották ezt a multat, minden keserüsége nélkül. Most én lettem félszeg, félénk, kicsit alázatos s ők néztek rám csillogó szemmel, mint akkor régen, gyöngéden, mint akitől várnak valamit a jövőben, abban a jövőben, mely már jelenre változott.

— És mennyit olvasott a nagyságos ur!...

— Nem — mondtam szomoruan — miért nem szólitanak ugy mint régen! Miért nem tegeznek, kedves bátyáim!... Hisz nem változott semmi!

Odamentem Görög bácsihoz és ősz fejét arcomhoz huztam és jobbról-balról megcsókoltam.

— Nem változott semmi! — kiálitotta vigan Kultsár bácsi — éppen csak öregebbek lettünk!

— Éppen csak öregebbek lettünk! — Rázogatták a kezemet, veregették a vállamat, jóizüen, boldogan nevettek s én álltam közöttük, képzelt magasságomból multamba zuhanva, kicsiségem, gyengeségem tudatában megszédülve, megalázva, mint rövidnadrágos gyerekkoromban, valami rosszul sikerült csiny után. S mig ők, a két öreg ember, megfiatalodtak, fénylettek, sürögtek, forogtak, én éreztem, először élemben, de elég erősen egész életemre, hogy belőlük, róluk reámszakadt öregségük egy foszlánya, felém suhan a szürkés árnyék... felém suhan és itt marad és vár reám és még sokszor visszatérit a gyermekkor virágos mezejére és még sokszor fogok ott bolyongani és mindig több és világosabb emléket találok és megfrissülök, megfiatalodom közöttük, mint ők, a kopott öreg emberek, akik semmit sem tudva, sejtve, bejelentették nállam, megértették velem az öregség kezdetét.

VÁLASZTÁSOK AZ ÜGYVÉDI KAMARÁBAN.

A jelöltek névsora.

Nevezetes napja van ma az ügyvédeknek; ma választják meg a kamara tisztviselőit és választmányát három évre.

Alkotmányos jog gyakorlásáról lévén szó, még ha nem is ügyvédek lennének a szavazók, magyar embereknél elkerülhetetlen lenne a pártoskodás. Természetes tehát, hogy az ügyvédi kamarai választásoknál is erős, heves pártharcokra van kilátás.

Két párt küzd egymással; a konzervativ elemek és az ügyvédszövetség.

A konzervativ, a higgadtabb elemeknek az a felfogásuk, hogy a kamarai tisztséghez bizonyos megállapodottság szükséges. A választmány az ügyvédeknek fegyelmi birósága, ehez pedig feltétlenül szükséges a tapasztaltság, amelyet csak bizonyos hosszabb gyakorlat adhat meg.

Az ügyvédszövetség egy része más nézeten van. Azt tartják, hogy a fiatalság kell a választmányba is, sőt a mai választmánynyal éppen elégedetlenek és a maguk embereiből kivánják a választmányt megalakitani.

Jellemző az ügyvédszövetség álláspontjára, hogy olyan jelöltet is felvett lisztájába, aki alig egy éve ügyvéd.

A két párt a választásokat megelőzőleg próbált egymással megállapodásra jutni, de a konzervativek szerint a szövetség sokat követelt, a radikálisok szerint pedig — mert ez az ügyvédszövetség hivatalos lisztájának jellege és tendenciája — a hivatalos vezetőség kevés teret akart nekik átengedni. A harc kikerülhetetlenné vált, megindultak a korteskedések és ma fog eldőlni az ütközet.

A két párt listája egyébként a következő:

I. Hivatalos liszta:

Tisztikar: Elnök dr Wallner Ödön, elnökhelyettes dr Mihelffy Lajos, ügyész Szacsvay Ákos, ügyészhelyettes ifj. Zigre Miklós dr, titkár dr Thury Kálmán, pénztáros dr Stern László.

Választmány: Mihelffy Lajos, Medvigy Gábor, Gyöngyössy István, Fássy Lajos, ifj. Zigre Miklós, Thury László, Adorján Armin, Várnai Ferenc, Kiss Döme, Békefi Gyula, Lánczi József, Stokker József, Fehér Adolf.

Az ügyvédszövetség lisztája:

Tisztikar: Elnök dr Wallner Ödön, elnökhelyettes dr Adorján Emil, titkár dr Thury Kálmán, ügyész Szacsvay Ákos, ügyészhelyettes dr Váradi Ödön, pénztáros dr Stern László.

Választmányi tagok: dr Kiss Döme, dr Békefi Gyula, dr Adorján Armin, dr Medvigy Gábor, dr Rozvány Jenő, dr Zigre Miklós, dr Olasz Béla, dr Kotzó Jenő, dr Kovács Zsigmond, dr Fényes Ödön, dr Ney Pál, dr Fleischer Béla.

Tegnap déli 12 órakor ülést tartott a választmány dr *Wallner* Ödön elnöklete alatt, melyen megtették a választásra az előkészületeket. A két szavazatszedő bizottságot is megalakitották.

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Fűzesfa-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal
kivánatra dijtalanul szolgálunk.

BANGHA BÉLA konferencia beszédei

— *Ötödik nap.* —

A tabernákulum és a nő.

Konferencia beszéd a nők részére.

A nő szivét Isten arra alkotta, hogy gyengédséggel, szeretettel, megértéssel sugározza be az életet. E gyengéd megértés és szeretet vezeti a keresztény nőt a tabernákulumhoz is, hogy fokozottabb mértékben értse meg az oltár nagy titkát: a kenyérszinben rejlő isteni szeretetet s nyujtson Krisztusnak érte ugyszólva az egész emberi nem nevében viszontszeretetet és gyengéd, bensőséges hálát.

Az Oltáriszentség közös kincse a kereszténységnek, de mégis különöskép kell, hogy a nők áhitatának tárgya legyen.

Az Egyház a Szentirás ama szavát alkalmazza az Oltáriszentségre, hogy „Mennyei kenyeret adtál nekik, mely minden édességet magában foglal.“ Mily igaz ez: az Eucharisztia magában foglalja mindazt, amit keresztény lélek szerethet s kivánhat. A lélek Krisztus nyujtotta naponkinti tápláléka az: belőle fakad az isten-gyermekség nagy előjoga, a természetfölötti energiák forrása, a mindennapi életben oly szükséges jó meglátások és jóra való buzdulások harmatárja, a lélek legtisztább örömei, az egyesülés Krisztussal, a megtisztulás, a megenyhülés s egy örök-boldog mennyország minden igaz reménysége. Bolog, aki megérti a Miatyánk 4-ik kérését: „mindennapi *természetfölötti kenyerünket* (igy áll az evangéliumban) add meg nekünk ma“ s nap-nap után „örömmel merit vizet az Üdvözitő forrásaiból.“

A nő, aki megérti a tabernákulum áldásait s azt a véghetetlen, igaz, mélységes szeretet, mely az Oltáriszentségben lakik, sehol oly jól nem fogja érezni magát, mint a tabernákulum előtt s áhitatának aranyával magával vonzza a rokon lelkeket is az eucharisztikus Jézus elé. Gyakran fog áldozni s terjesztője lesz a gyakori áldozás gyönyörü szokásának, mely a legelső keresznyek hiterős korát idézi vissza a 20 ik század jeges közönyének helyébe.

De ugyanő sürgölődni fog Krisztus földi lakásának méltó berendezésén is és nem türi, hogy a királyok királya s a lelkek szerető jegyese szegényebb helyeken huzódjék meg itt a földön, mint aminő a Betlehem istállója volt.

Szárazon mondom el azokat az áldásokat, kegyelmeket, lelki hasznokat, amelyeket a szent áldozás eredményez.

Az áldozás a megszentelő malaszt kegyelmét adja. A megszentelő malaszt egy csodálatos lelki kvalitás, különös nagy nemesség, természetfölötti kiválóság. A lelkünket az Isten szeretetével sugározza be, bearanyozza a lelkét, kiemel az emberek közül, Krisztus testvérévé tesz. Ez az Oltáriszentség első gyümölcse, létrehozza, öregbiti a megszentelő malasztot. Gyönyörü és mérhetetlen kincset jelent ez. Tehát aki nem áldozik, olyan mint az az utszéli koldus, akinek csodás gazdagságot ajánlanak fel, ő azonban köszöni szépen, nem kér belőle, inkább megmarad szegény koldusnak.

Második gyümölcse az áldozásnak a segitő malaszt: a gratia actualis. Néha olyan kedvetlenek, fáradtak vagyunk, nincs kedvünk imádkozni, dolgozni, vas szárnyak helyett ólomlábakon járunk. Ez cselekvésre buzdit, jókedvet ad a jóra, szárnyakat ad.

Legszebb, legszentebb ajándéka Istennek, hogy a szent áldozásban az Ur Jézussal egyesülünk.

Az Ur Jézus ugy szereti az embert. hogy nemcsak azt akarta, hogy itt legyen közöttünk, többet akart, saját magát adta nekünk az Ur Jézust vesszük magunkhoz, s ezután amint szent Pál mondja: Nem is én élek, hanem az Ur Jézus él én bennem. És le lehet-e irni azt a különös, végtelen örömet, melyet Krisztussal, a Szeretet Istenével való egyesülés okoz.

Végül a gyakori áldozás, különös jogcim a feltámadásra, az örök boldogságra. Mint Krisztus mondotta: „Aki eszi az én testemet és issza az én véremet, annak örök élete vagyon és én feltámasztom őt az utolsó napon.“

A mi zászlónk.

Konferencia-beszéd a férfiak részére.

A mi zászlónk ott szokott lenni, ahol harcok vannak. Érzem, hogy az ellenség figyelni kezd, mikor e riadót hallja, mert a kath. ujjászületés ellenségei azzal szeretnék a katholikus tábor egységét megbontani és a katholikus erőket tétlenségre kárhoztatni, hogy minden mozgolódásunkat, minden életnyilvánitásunkat békebontásnak, felekezeti villongásnak, helyzetkiélezésnek és fanatizmusnak bélyegzik.

Ha egy katholikus pap nem henye, hanem tevékeny és buzgó hitmegvallásra szólitja fel a hivőket is, azonnal beleavatkozik az ügybe egy-egy hivatlan másvallásu prókátor és többnyire keleti arroganciával ömaga szabja meg nekünk, meddig mehetünk a *katholikus* hitélet szervezésében és meddig nem.

Eltekintve attól, hogy az izléstelenség netovábbja az, ha zsidók és egyéb máskép gondolkozók egyáltalán bele mernek beszélni mások vallási és egyházi ügyeibe, magának a vádnak megfogalmazása mutatja, hogy hitéletünknek tisztelt hivatlan kritikusai nincsenek tisztában a kath. hitbuzgalmi és egyházi élet alfabétájával.

Azzal rohanni ki a kath. szervezkedés ellen, hogy ez „harcos“ katholicizmus, holott a kereszténység a „szeretet“ vallása, egyáltalán nem lehet, mert ugyanaz a Krisztus, aki a szeretetet hirdette, maga is korbácsot font s végig csörditett vele a kufárhadon; azonkivül nagyon világosan megmondotta azt is, hogy nem békét jött hozni a földre, hanem *kardot*. Harcot hirdetett minden félrevezető szándék, minden hazugság ellen.

Nem verekedés a célunk az ellenféllel, mert a katholicizmus alapja pozitiv ideál, mi a lelkeket akarjuk megtisztitani, átisteniteni s ez emészti fel minden energiánkat. Mi a békét akarjuk. Első sorban az Isten iránti szeretetet akarjuk ápolni s a szeretetet mindenki iránt, azok iránt is, akik gyülölnek bennünket s akik ócsárolják kegyeletünk legszentebb tárgyait, de e szeretet nem a megpuhulást, a megjuhászodást jelenti. E szeretet mellett legyünk erősek és bátrak. Gyülöljük és üldözzük a tévedést, a hazugságot, mely harcra kényszerit, mert megismétli ellenünk harcait. A keresztény szeretet nem jelenti a behódolást a népbutitás előtt.

Igenis harcos egyház vagyunk s ebben nincs titkolni valónk.

Harcolunk a hazugság és mételyhintés, a szabadgondolatos népbolonditás és tudatlanság, a gyülölet és izgatás egész sátánhada és páholyőrjöngése ellen. De a mi harcunknak végső célja mindig az emberszeretet, a felvilágositás és a lelkek igaz, háboritatlan, krisztusi békéje.

Mi van a mi harci zászlónkra irva? A jeligénk 3 pont, ez a hadijelünk: gyakorlati hitvallás és apostolkodás. A gyakorlati hitélet nem a mellveregető katholicizmus, mely tósztokban mutatja be szeretetét egyháza iránt. A hitélet nem az antiszemitáskodásban áll. Nem az a katholikus, aki annak vallja magát, de vasárnap misére nem jár, s husvéti gyónását sem végzi el.

Az ilyen „harcsos“ katholikusra nincs szükség. A hitéletet, melyre törekszünk: lelkünk áthevitése a krisztusi gondolatok tüzével, átitatása az isteni élet folytonos, intenziv behatásaival. Hitünk ismeretének tökéletesitése — hiszen itt a legfőbb hiány a legtöbb esetben! — s az a szerint való élés, a szentségek és kegyelmi eszközök öntudatos, önérzetes, megértő használata, a vallásos buzgalomban rejlő szellemi kincsek fokozása. Ez legyen az első feladat.

Külföldön mindenütt ismeretlen az olyan katholikus, aki nem tartja meg vallását. Ott nem tartanak hitvédelmi előadásokat, mint nálunk, mert az ott nem szükséges. Az Egyesült Államoknak 23 millió katholikusa van, de papiron van még több is. Ez a 23 millió azonban olyan, akiről onnan tudják, hogy katholikus és csak az számit, aki ott van a misén s fenntartja összeköttetését plébániájával. Nálunk a jozefinizmus hozta be ezt a közönyt, hogy katholikusaink legfényesebb kötelességeiket nem teljesitik. Ezen változtatni kell. Talán az első lépés nehézségbe kerül, de le kell küzdenünk ezt a nehézséget. Ha nem akarjuk letagadni Krisztust, akkor legyünk gyakorlati katholikusok. Először gyónni kell. Éljünk katholikus módon. A férfitenyerek, melyek elszoktak attól, hogy összekulcsolódjanak, nehezen hajolnak egymásra, csak had szakadjon fel az első imádság a keblekből! Rá kell térni arra az utra, mely Krisztushoz vezet. Elő a hitélet régi, kipróbált eszközeivel: ima, gyónás és az Ur testének vétele, mely minden hősiség forrása.

A II. jelszó: a gyakorlati hitvallás. Semmire sincs annyira szükség, mint férfiakra a templomban. Nő, gyermek van elég. A férfiakat nagyrészt csak a félelem tartja vissza hitük megvallásától, pedig ez a félelem alaptalan, mert az ellenfél is azt mondja: ennek ideáljai vannak, ez nagy eszméken lelkesül, milyeneken lelkesülni én nem tudok. A kezdeményezés nehézséggel jár, de erre is találó ez a francia anekdota: vadászni ment a kocavadász s otthon feledte töltényeit. Sebaj, hiszen erre felé oly félénkek, hogy a töltetlen puskától is felfordulnak. Ugy történt. Jött egy özvegy nyul, ráfogta a töltetlen puskát s a nyul félelmében felfordult.

Igy vannak emberek is, akik megijednek a töltetlen puskától. Az egyetlen keresztény eljárás, amit az apostol mond: non erubescam evangelium, nem fogom szégyelni az evangeliumot, mint egy francia ujságiró iratta sirkövére: Krisztusban biztam, itt a földön sohasem szégyeltem őt, s hiszem, hogy ő sem fog szégyelni engem.

A harmadik jelszavunk: az apostolkodás. Ha igazunk van, terjesszük az igazságot. Miért ne volna szabad sikraszállni a legszebb és legigazabb elvek mellett, holott ma oly hihetetlen erőfeszitések történnek az ellenfélen s oly hallatlan arcátlanságokat tü-

TELEFON 10-70. LIFT. TELEFON 10-70.
MODERN FOTOGRAPHIA DAJKOVITS
SPECIALISTÁJA Nagyvárad. Sas-palota.

rünk el némán, melyeknek célja a hazugságok és magát tudománynak nevező értelmetlenségnek terjesztése, a közönség erkölcsi megmérgezése, a nép elvaditása s aztán a zavarosban való halászás.

Ezzel szemben tennünk kell már valamit. Közönyösek nem lehetünk, mint az az egyszeri szolgabtró, aki mind a két peres félnek azt mondotta: neked is igazad van, s mikor figyelmeztette valaki, hogy nem lehet mindkettőnek igaza, azt felelte: neked is igazad van. Vagy az egyháza igazát hirdető papnak van igaza, vagy a kávéházi filozofusoknak. És a megismert igazságért harcolnunk kell. Ezzel tartozunk Krisztusnak, hogy amit tőle vettünk, közöljük azokkal, kiknek körében élünk. Ezek a megismert boldogitó igazságok arra valók, hogy véka alá ne rejtsük.

És most beszédeim végén csak egyet kérek: hogy mondják ki arra, amit mondottam az igen-t, vagy a nem-et, de ne ingadozzanak.

Ha nincs igazam, mondják ki a nem-et, de akkor ne nevezzék magukat katholikusoknak. De ha eszük, szivük azt mondja, hogy igazam van, akkor mondják ki az igen szót teljes következetességgel. Ezt a következetességet kérem én és akkor lesz katholikus renesszánsz.

A katholicizmus nem a puszta imádkozást irja elő, hanem feladatai vannak a szociális téren is. Dolgoznunk kell az anyagi kultura érdekében is. Most még kevés az, aki az agyát és a karját munkába állitaná a nép testi és szellemi jólétéért. Dolgozni kell azon, hogy a kisemberek, kisiparosok szociális érvényesülést találjanak. Tizenkét millión vagyunk, de nem tudunk érvényesülni, mert nem támogatjuk egymást. E munkából ki kell venni részét nemcsak a papságnak, hanem a világiaknak is, s akkor a fejlődés virágzani fog, ha mindanyian sorakozunk a nagy zászló: a kereszt zászlaja alá.

REVOLVERLÖVÉS
A „KÉK MACSKA"-BAN.

Az az Achilles-sarok!

A Kék Macska vendéglő szolid, kedves hely, ahol igen jó sört lehet kapni. Pompás ebédet is adnak, de a söre kiválóan keresett cikk. Vannak is szép számmal fogyasztók minden alkalommal. A barátságos helyiség izgatott, nyüzsgő forgalma nem is türi, hogy ott valaki nyugodtan üljön és ne igyon a dupla márciusiból.

Vidám kompániák dülnek az asztalok fölé, hangos viccek rázzák meg a termetes urakat s nagyon rossz néven veszik, ha valaki komolyabb dolgokkal fölzaklatja idegzetüket.

Tegnap a déli órákban egy pillanatra kavarogva dültek kifelé a zöld verendára. Valaki elsütött egy pisztolyt és ez nagy izgalmat keltett a békés söröző asztaltársaságok között.

Az eset részleteit a rendőrségen tisztázták s amennyire a besörözött szereplőktől ki lehetett venni, a dolog a következőképpen történt:

Egy vidám kompánia sörözgetett az egyik asztalnál. A legszebb egyetértésben üritgették a krigliket, mikor Haday és Lányi nevü polgárok a kijárat felé vonultak és beléjük ütődött Balogám Toma János.

— Vigyázzanak az urak egy kicsit, mert az én lábom nem országut mordult a két polgárra Balogám.

Szóból szó lett, széket is kaptak föl, mire Balogám Toma János előrántotta revolverét és Hadady felé lőtt.

A golyó nagyon óvatos volt. Kiszemelte azt a pontot, ahol legvastagabb a bőr. Neki futott Hadady sárga csizmájának, átfurta a bőrt és megállt a lába sarkánál. Azt már nem birta még csak be sem szakitani egy kicsit.

Tyü, lett a lövésre nagy jajgatás. Felszaladtak a rendőrségre, ahol dr *Nemes* Áron t. orvos kijelentette, hogy az a kis dudorodás, ami Hadady uram sarkán van, nem bizonyos, hogy lövéstől származott. Ez nagyon lehangolta a sérültet, mert szentül hitte, hogy ő egyedül a sarkán sebezhető meg.

Jánossy Gyula főkapitány-helyettes kiküldötte Klemens Rezsőt és Vas detektivet a tényállás megállapitása végett, de a bünjelt: a revolvert nem találták sehol sem. Délután kihallgatták a két hetest és a pincéreket, akik csak hallották a lövést. Az eljárás folyamatban van, de valószinüleg megszüntetik.

HUMOR.

*

GYERMEKLOGIKA.

Az elemi iskola első osztályában két apró honpolgár vitatkozik.

— A te papád suszter és te mégis rongyos cipőben jársz.

— Ne hencegj a cipőddel. A te papád fogorvos és még sincs foga a féléves kis öcsédnek.

*

VIZVICC HELYETT PSILANDER-VICC.

— Hogyan teszél Psilander ur?

— Dánul.

— Nagyváradon és Budapesten is?

— Nem. Itt jordánul.

*

BORBÉLYNÁL.

— Aztán nem fogja megvágni az arcomat a borotvával?

— Tessék nyugodtan lenni. Egyetlen borotvám sem éles.

*

A BÜSZKESÉG.

Helyi szerző operettjét adták egy kis vidéki városban. Egybegyült az atyafiság, volt taps, ünneplés, bankett és minden egyéb A szerző persze uszott a boldogságban.

— Barátom! — mondta gőgösen a helyi kritikusnak — büszke lehetne rá Lehár, Fall, Strauss és Offenbach, ha ez a muzsika az övék volna!

A kritikus májbajos volt s csak ennyit mondott:

— Legyen nyugodt: büszkék rá!

Titokzatos büntény B.-püspökiben.

Exhumálni fogják az áldozatot.

Rejtélyes bünügy tartja izgalomban a szomszédos Biharpüspöki község közönségét. Egy kis 11 éves gyermek titokzatos halála foglalkoztatja a közönséget meg a hatóságot.

Szerdán délután történt, hogy Halász Lajos 11 éves fiucska a kertbe ment a cseléd társaságában. Mig a cseléd a száraz kóróktól tisztogatta a kertet, addig a kis fiu felmászott egy fára és onnan nézegetett szét. Egyszerre fájdalmas kiáltást hallott a cseléd, s a következő pillanatban a kis fiu a földre zuhanva élettelenül terült el.

A cseléd azt hitte, hogy csak megszédült, vagy megcsuszott a gyermek s igy esett le, azonnal segitségért kiáltott. A gyermek nevelőszülői kétségbeesve rohantak ki a házból és siettek a gyermek segitségére, azonban már késő volt. A gyermek meg volt halva. Homlokán diónagyságu véres lyuk volt látható.

A gyermeknél megjelent az orvos is, aki megállapitotta, hogy az esés következtében oly sulyos ütés érte a gyermek fejét, hogy annak következtében állott be a halál. A jelentés alapján az ügyészség megadta a temetési engedélyt. A kis gyermek tetemeit nagy részvét mellett temették el még pénteken. A temetés után csak a gyászoló családtagok beszéltek még a kis Lajos szerencsétlenségéről, a faluban azonban napirendre tértek felette.

Szombat reggel beállitott a községházára a meghalt Halász Lajos harmadik szomszédja és igen fontos vallomást tett. Elmondta a gazda, hogy a kis Halász Lajos nem az esés következtében halt meg, hanem sulyos bünténynek lett az áldozata.

— Én éppen a kertben foglalatoskodtam, mikor a kis Halász Lajost megláttam a fa tetején. A másik szomszéd kertjében Simon Lajos 17 éves legény tartózkodott és valami pisztolylyal lövöldözött. En át is szóltam hozzá, hogy nem az ő kezébe való a puska, meg osztán itt a házak közt ne lövöldözzön, mert még megtalálja lőni valakit.

Alig telt el pár perc, megint lőtt Simon és a szomszéd kertben a kis Halász Lajos lebukott a fáról. Simon azonnal elmenekült a kertből. Az emberek azt hitték, hogy a szőllőkaróba ütötte a fejét, pedig én láttam, hogy Simon Lajos lőtte le.

A sulyos vallomást jegyzőkönyvbe vették és értesitették a dologról a csendőrséget. A járási őrmester azonnal két embert küldött ki Simon Lajosért. A 17 éves suhanc, mikor megtudta, hogy mivel van vádolva, elfehéredett, de csakhamar visszanyerte vakmerőségét és erélyesen tiltakozott a sulyos vád ellen. Tagadta még azt is, hogy egyáltalán lövöldözött volna.

Győződjön meg róla, hogy a
Kolozsvári „Kristály" Gőzmosógyár
FEST TISZTIT MOS A LEGSZEBBEN.
Az ország több mint negyven nagyobb városában képviselve.
FONTOS! Nagyváradi fiók: Zöldfa-utca. Weisz Bernáttal szemben.

A csendőrség szigoru vallatás alá vette a suhancot, aki később megtörve beismert mindent.

A csendőrök a legapróbb részletekig elmondatták Simon Lajossal a gyilkosság történetét. A vallomás után a legényt őrizet alá vették, az esetet pedig bejelentették az ügyészségnek.

A fiatal gyilkost addig Püspökiben tartják őrizet alatt, mig az ügyészség kiszáll. A kis hullát ma, vagy holnap exhumálni fogják.

Mikor az esetnek hire futamodott a községben, a lakosság felháborodva tárgyalta a történteket és ha a csendőrök nem veszik őrizet alá a gyilkost, meg is lincselték volna.

VASARNAPI LEVELEK

*

Ezen a héten nagyszerü diadalunk volt Nagyváradon. Érzem, hogy vakmerőség a két nevet egymás mellé állitani, de igy szép, igy grandiózus a diadal. Nem pater *Bangha* hóditásáról beszélek és nem is Psilander fehér lovas alakjáról, hanem két világ forrongó ünnepségéről, a szinházról, a léha tömeg piperés asszonyairól, a templomról és előkelő hölgyekről. Ezen a héten két aranyos csarnokba sereglett a nép, a Barátok templomába és a Szigligeti Szinházba.

Hogy melyik volt előkelőbb, azt fölösleges mondani. Ugye nem is kell részletezni, hogy hol tanultak többet az emberek, melyik előadás volt épületesebb, ki iránt éreznek nagyobb tiszteletet, hol indultak meg, hol érezték tisztán, zavartalanul, hogy lelkük van, amely nemes élvezet után sóvárog és ha nem csalódom, önök az egyik Csarnokban melegedni mentek az Igazság asztalához. Sőt vonzotta önöket a rhetor ragyogó müvészete is, mert hiszen annyi gyenge ember van a világon, akit csak a hangulat kerget be néha a templomba, akit megkap egy nagy szónok izzó meggyőződése vagy beszédének, logikájának fegyelmezett éle, pompás zuhataga a pap mérhetetlen tudásának.

De ez most mellékes. A fő az, hogy itt Nagyváradon ezen a héten egyszerre két ellentétes erő rohanta meg a közönséget. Az egyik előtt, ledöngették az ácsok az erdőt, negyvenezer és egynehány betüből szőttek lábai alá biboros futószőnyeget, a sárga hirdetőoszlopok is orditoztak, sőt a Bémer-téri verebek is csiripelték, hogy jön ő, a hóditó Psilander. Nem egy szónok, egy költő, zenész vagy szobrász, politikus vagy néptribun, hanem csak igy egyszerüen: Psilander. A szél olyan erős volt, hogy a bérházak tetejéről muzsikálva repült le a cserép, az utcán a szemét és a dirib-darab papiros hadseregként indult meg s azt lehetett hinni, hogy minden asszony megfullad rohantában.

A másik erő csak a mi harsonánkon át jutott bátor biztatáshoz, eszünkbe sem jujott tiltakozni az ellen, hogy a mi bőjti csendünket, vallásos magábaszállásunkat megzavarják ilyen figyelmetlen, brutális lármával. Oly biztosak voltunk abban, hogy a mi közönségünket nem tudják elszakitani tőlünk, hogy mi magunk is vékával öntöttük a szikrázó szókat elibe, hadd gyüljék az arany minnél nagyobb garmadába! Most tünt ki, hogy milyen gyenge hazugság volt a nagyképü filozófusoktól, hogy mi nem tudjuk meggyőzni az intelligens osztályt a magunk egyszerü igazságáról. Nem igaz, amit a boulevard sziszeg: hogy pusztán egy zseniális embert állitottunk ki a gátra, mert csak ez tudja szuggerálni a tömeget, csak az ő fényes esze tud nekünk utat vágni a szivekhez, csak az ő nagy tehetsége, tudása és rhetori ereje előtt esnek arcra a pogány világ orditó áligazságai! Nem igaz. csak ember, beszél, érvel, röpül a gondolatunkkal, talán tiszta hangulatokba is ringat, de nem maga az Igazság. A nagy, monumentális Igazság az ott van mögötte, néma és megmozdithatatlan, mint a Himalája. Minden konferenciája csak egy fénysugár, mely vakitó erővel hasit sötét mélységekbe.

Mondom, félek a vádtól, amelyet a hirtelen gondolat ébreszthet egyesekben, amiért azt a két nevet egy cim alatt merem tárgyalni. Nem is illik.

Hiszen ez a Psilander olyan csufos vereséget szenvedett szegény, aminőt kár volt akkora nagy betükkel előre kürtölni minden sarokkőnél a hirdetési oszlopokon. Ő igazán jó fiu, sőt szép fiu, de nem tehet arról, hogy az izlés sokat finomodott Nagyváradon, a trükkök alkonya él bennünk és sóvárgunk az Igazság hajnala után. Ma őszintén jól érezzük magunkat azokban a magasságokban, ahova P. Bangha vezet bennünket, egy cseppet sem szédül a fejünk. Higyje el dr Farkas Ferenc, hogy nem sajnáljuk azt a négyezer koronát, amit Psilander elvitt. Mi ez ahhoz a leckéhez képest, amit ezen a héten kaptak hölgyek és urak P. Banghától. Leckét — és kincseket. Bangha azért jött, hogy az ő lelke kincseit szórja szét köztünk. Nem visz el tőlünk érte mást, csak a szeretetet. De hiszen ő is azt adta nekünk: a lelke kincsei mellett szivét, apostoli szivét, szeretetét. *(p. j.)*

Az anyakönyvi hivatalból.

A nagyváradi áll. anyakönyvi hivatalban márc. 15-től 22-ig a következő bejegyzéseket eszközölték.

Eljegyzések: Kácza István — Murvai Erzsébet. Garai Dezső — Emma. Lipiner Májer — Glück Szeréna. Harsányi János — Hirsch Borbála. Czeglédi Károly — Badar Margit. Princze Benő — Bölöni Róza. Zámbó József — Kovács Irén.

Házasságok: Schreiber Farkas izr. — Schvarcz Teréz izr, Bödö Mihály ref. — Lőrincz Judit ref. Csonka János gkath, — Tóth Mária gkath. Deák Imre ref. — Mózes Ágnes ref. Nagy Zsigmond ref. — Tasi Julia ref. Farkas Béla rk. — Kállai Berta ref.

Halálozások. Zsibó Marglt 27 év, Ille Tivadar, 80 év, Farkaló János 37 év, Kopasz Imre 30 nap. Kapitány György 46 év, Varga Józsefné 37 év, Galina Lajos 27-év. Hirschmann Magdolna 3 év, özv. Schwarcz Hermanné 74 év, Rácz Lajos 44 év. Schreiner Lajos 45 év, Boka Mihályné 89 év, Korda Sándorné 70 év, Csoma Anna 8 hó, László István 52 év, Hajdu János 41 év, özv. Müller Salamonné 69 év, özv. Máté Józsefné 68 év, özv. Paller Lajosné 74 év, Kogzsán Gábor 51 év, Deusch Pátné 85 év, Stern Mihály 54 év, Varga Istvánné 34 év, Nyegrán Mária 4 hó, özv. Grünwald Hermanné 69 év.

Születés bejegyeztetett: 31.

Uri fehérnemü, «FOWNES» keztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPO

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Március 22-én d. e. 7 órakor dr Bangha Béla utolsó konferencia beszédje és közös áldozás az olaszi plébánia templomban.

Március 22-én d. u. 5 órakor: Katholikus Kör sajtóünnepélye dr Bangha Bélával.

Március 27. d. u. fél 6-kor: Kath. Kör bőjti estélye.

Március 29. d. u. 5-kor: Váradvelencei Kath. Kör bőjti estélye.

Április 3. d. u. fél 6-kor Kath. Kör bőjti estélye.

Április 5. d. u. 5 órakor: Váradvelencei Kath. Kör bőjti estélye.

—

BANGHA BÉLA konferencia-beszédei.

Ma fejezi be konferencia-beszédeit dr *Bangha* Béla, a zseniális szónok, a katholikus ujjászületés fenséges munkájának ez az országos nevü előharcosa. Feledhetetlenek maradnak ezek a napok Nagyvárad keresztény világára nézve mindenkor. Napról-napra növekvő sokaság hallgatta az ékesszóló fiatal páter gyönyörü beszédeit s a lelkek tiszta öröme, a gondolkodó elmék elmélyedése, szunyadó erők tettre ébredése volt az a gyönyörü eredmény, a mely áldásos müködése nyomában fakadt. A hogyan ő a katholikus vallást a modern ember gondolatvilágába mint örök Igazságot beállitotta, az az igazság ellenállhatatlan erejével hatott. Példái megragadók, logikája ellenállhatatlanul ragad magával, okfejtése világos és meggyőző. Mikor egyik beszédében az ember utolsó földi óráját, mely már rajta van az óralapon, utolsó napját, mely benne van a kalendáriumban — a hallgatók elé állitotta, mindenkit megrázott és magábaszállásra kényszeritett.

Beszédeinek közvetlen hatása abban a sok ezer gyónásban nyilvánult meg legszebben, a melyet a nagyszámu papság is alig tudott meghallgatni.

A hitéletnek erre a fenséges megujhodására ma reggel teszik fel a koronát, a mikor a hivek közösen járulnak a szent áldozáshoz az olaszi plébánia templomban.

Reggel 7 órakor a plébánia templomban dr *Bangha* Béla *„Amiről az öröklámpa beszél“* cimmel tart rövid szentbeszédet. Utána fél nyolckor lesz a szent mise, amelyet gróf *Széchényi* Miklós v. b. t. t. me-

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság

Nagyvárad, Össi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. **Telefon 340. sz.**

gyéspüspok mond a főoltárnál, a mellékoltároknál pedig dr *Belopotoczky* Kálmán v. b. t. t. és *Fetser* Antal püspökök fognak misézni.

Mise közben a három püspök fogja a hiveket megáldoztatni. A püspököknek ez alkalommal a misénél a nagyváradi uri társadalom férfitagjai fognak ministrálni. Áldozás után dr Bangha Béla pápai áldást oszt.

Sajtógyülés a Kath. Körben.

Délután a Katholikus Kör disztermében sajtógyülés lesz, dr Bangha Béla közreműködésével. A sajtógyülés müsora a következő:

1. Ima. Lányi Ernőtől. Előadja a férfikar.
2. Jeremiád. Irta Sik Sándor, szavalja dr Popity János.
3. A világ ura. Előadás, tartja dr Bangha Béla.

Az ünnepély pontban délután 5 órakor kezdődik.

Dr Bangha Béla beszédei külön kiadásban.

A Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete megakarván örökiteni Páter Bangha itteni müködését, bő kivonatban kiadja itt tartott konferencia-beszédeit. A füzetek ára olyan olcsó lesz, hogy mindenki, a legszegényebb is megszerezheti. Néhány nap mulva a füzetek elhagyják a sajtót s kaphatók lesznek mind a három plébánián, a Katholikus Körben és a Népszövetségi Otthonban, valamint lapunk kiadóhivatalában.

—

A Patranázsegyesület gyülése.

A Nagyváradi Patrozsegyesület tegnap tartotta közgyülését a városháza bizottsági termében, ahol a tagok nagy és szép számban jelentek meg.

Dr *Molnár* Géza kir. kuriai biró, a Patronázs-egyesület elnöke mondott nagyhatásu, lelkes, szép megnyitó beszédet, amelyben gyönyörü szavakkal fejtegette a Patronázs humánus, szép és nemes hivatását.

A szeretet, a humanizmus hatja át a modern igazságszolgáltatást, amelynek célja elsősorban nem a megtorlás, hanem a javitás, a bünösök megmentése, visszaadása, a dolgozó társadalomnak. Ezt célozza a Patronázs-egyesület, amely Nagyváradon is, bár még a kezdet kezdetén áll, igazán szép munkát végzett, komoly eredményeket ért el.

A nagyhatásu, komoly, tartalmas és értékes beszédet lelkesen megtapsolták.

Petry Gyula titkár olvasta fel évi jelentését, beszámolván egy év müködéséről. Hogy még nagyobb eredményeket nem értek el, annak oka az anyagi eszközök hiánya.

Baróthy Pál vezető ügyész inditványozta, hogy irjanak fel az igazságügyminiszterhez egy a Patronázs eszméjét szolgáló menház létesitése iránt. Szükségesnek tartja, hogy Nagyváradon javitóintézetet állitsanak fel. Baróthy inditványát az egylet magáévá tette.

Végül tisztujitás következett. Megválasztották a régi tisztikart dr *Molnár* Géza elnökkel az élén, aki eddig is nagy tudással, lelkes munkás szeretettel karolta fel a Patronázs ügyét.

—

*** Elhalasztott bőjti este.** A várad-velencei kath. kör ma, vasárnapra hirdetett bőjti estjét elhalasztotta április hó 5-ére.

*** A hercegprimás a párbaj ellen.** Az Országos Párbajellenes Szövetség igazgatóságának felkérésére dr Csernoch János hercegprimás e hó 26-án este 6 órakor a Szent István-Társulat disztermében felolvasást tart. A felolvasás tárgya a katholikus egyház álláspontja a párbaj ellen.

*** Előadás az önálló vámterületről.** Az 1917. évben lejárnak a külfölddel fennálló kereskedelmi szerződések s ezt megelőzőleg elő kell készíteni a kérdést, hogy ha nem is tudunk átlépni az önálló vámterület terére, legalább a közös vámterület keretében igyekezzünk érdekeinket megvédeni. Azért aktuális most minden olyan dolog, amely ezzel a legfontosabb közgazdasági kérdéssel kapcsolatos. Az érdeklődőknek rendkivüli kedvező alkalom kinálkozik most, hogy egy kiváló szakembert, dr Soltész Adolf, az Orsz. Iparegyesület aligazgatója véleményét meghallgassa az önálló vámterület kérdésében. A nagyváradi keresk. és iparkamara ugyanis ma, vasárnap, március hó 22-én d. e. 11 órakor saját székházában előadást rendez, amelyen dr Soltész Adolf előadást tart az önálló vámterületről s az ezzel összefüggő aktuális kérdésekről. Hogy az előadás rendkivül tanulságos lesz, erre nézve garancia az előadó kiváló személyisége. A kamara elnöksége minden érdeklődőt szivesen lát az előadásra. Belépő dij nincs.

*** Szerencsétlenül járt öregasszony.** Szabó Ilona 73 éves öregasszony tegnap elindult, hogy sóskát szedjen s annak árából szerezzen be egyetmást. Sóskát talált is, de a sóskaszedésnek igen szomoru vége lett. A Pece árapasztó csatornája partján elkábulva összeesett s azonnal meghalt. A tisztiorvos megállapitotta, hogy szivszélhüdés okozta halálát. A rendőrség kiment a szerencsétlenüljárt öregasszony lakására. A szegényes kicsiny kis szobában semmit sem találtak, csak 2 drb rosszul töltött párnát. A holtestet beszállitották a hullaházba.

*** Fölösleges a zsidó anyakönyv** Ily cim alatt megjelent hirünkre vonatkozólag pótlólag még annak közlésére kéretünk fel, hogy *Klór* Antalnak Szentjobbon nincs ingatlana, ő ott és Csohajon az apátsági birtokok haszonbérlője. Panaszában hangoztatta ugyan, hogy a zsidó anyakönyvek vezetését fölöslegesnek tartja, de panaszának más az érdemi része. Az általa haszonbérelt birtokok ugyanis két község, Szentjobb és Berettyócsohaj határában feküsznek. Szentjobb az izraelita anyakönyvi kerületek közül Székelyhidhoz, Csohaj pedig Szalárdhoz tartozik s vele az a furcsa eset történt meg, hogy Klórra ugy Szentjobbon, mint Csohajon kivetették a hozzájárulást a — székelyhidi anyakönyvi hivatal fenntartására, holott Csohajnak Székelyhidhoz semmi köze a zsidó anyakönyvek szempontjából.

*** Orvosi hir.** Dr *Bozóky* Dezső, hét esztendőn át első orvosa és gégészeti rendelő orvosa a görbersdorfi tüdőszanatóriumnak, (Németország) Nagyváradon letelepedett és orvosi gyakorlatát a Szilágyi Dezső-utca 17. szám alatt levő lakásán megkezdte.

*** Hegyközpályiban nincs rendben a község szénája.** Sulyos diferenciák merültek fel Hegyközpályi község képviselőtestülete és az ottani református lelkész között. Az eddigi harmonikus élet bizonyos prima gyepszéna miatt virágzott a községben. Ősi szokás szerint ugyanis a község minden évben köteles a lelkésznek 4 szekér gyepszénát adni. A község a széna adástól menekedni akarván, elhatározta, hogy a széna helyett 120 koronát ad a lelkésznek. Ebbe a határozatba azonban nem egyezett bele a lelkész s tegnap az alispán elé vitte a község szénáját. Az ősi szokás törvényei szerint ugyanis olyan négy szekér szénát köteles adni a község, a melyeknek mindenikét négy ökör tudja csak elvontatni. Ennek a szénának pedig legalább 260 korona az értéke. A lelkész kéri az alispánt, hogy változtassa meg a község határozatát és kötelezze a képviselőtestületet, hogy a jövőben is négy ökrös szekerekkel szállitsák a gyepszénát a lelkészi udvarra.

*** Elhamvadt takarmány.** Tegnap délután 3 órakor Hegyközcsatár községben kigyulladt Bruncsák János gazda takarmánykészlete. A nagy szélben komoly veszedelem fenyegette a szomszédos házakat. A lakosság minden erejét megfeszitve igyekezett a tüz terjedésének elejét venni. Fáradságos munka után sikerült is a tüzet lokalizálni s a községről a veszedelmet elháritani.

*** A debreceni kath Népszövetség heti programmja.** Kedden este fél 9 órakor a Kath. Népszövetségi Otthon helyiségeiben (Szt Anna-u. 20) kulturest. Előadó Domanek Pál theresianumi prefektus a „Galilei kérdésről." Szerdán, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján Weinmann Sándor budapesti hittanár a kath. főgimnazium tornatermében „Lourdes a csodás kegyhely"-ről tart előadást 31 szines vetitő kép kiséretében. Weinmann hosszabb ideig tartózkodott Lourdesban és előadása Nagyváradon nagy sikerrel járt. Március 29-én értekezlet, amelyen Bodnár Gáspár szerkesztő, szatmári tanitóképezdei tanár, országosan ismert szónok mond beszédet.

*** A tavasz.** Már nemcsak az időjárás, hanem a naptár szerint is hivatalosan megkezdődött a tavasz. Az emberek vidámabban, megkönnyebbülve lesik a napsugarakat. A tavasz mámoritó, lázba hozza az embereket. A korzó szines képet, ragyogó szint nyer. Mindenki örül, legfeljebb a szén- és fakereskedők siránkoznak, hogy már nem kell sok tüzelő. Maholnap megjönnek a fecskék messzi tájakról. A fecskék megjönnek, a téli bundák pedig elmennek — a zálogházba.

*** A városi tisztviselők társasvacsorája.** Amilyen szükkörü, bizalmas, családi jellegünek igérkezett a városi tisztviselők és alkalmazottak által a tisztujitás alkalmából rendezendő társasvacsora, most alig pár nap után hatalmas arányokban kezd kibontakozni. A város köztiszteletben és szeretetben álló főispánja, a városi tanács tagjai, a tantestületek, a városi villamos mü hivatalnokai és mindannyian a városi tisztviselők és kezelő személyzet részt fognak venni a Pannónia étteremben csütörtökön este fél 9 órakor rendezendő társasvacsorán. A törvényhatósági bizottságnak illustris tagjai és a polgárság köréből számosan jelentkeztek pártpolitikai külömbség nélkül. A város polgárságának és az ujonnan megválasztott tisztikarnak egy kedves, bizalmas találkozása lesz ez a társasvacsora. Jelentkezni lehet kedden (folyó hó 24-én) délig Lukács Ödön tanácsosnál és Juricskay Barna I. aljegyzőnél. A rendezőség.

*** Egy tanár szerencsétlensége** Sajnálatos szerencsétlenség érte Simonyi Ernő reáliskolai tanárt. A laboratoriumbun lugkősavval kisérletezett és egy csepp a szemébe ugrott. A közkórházban kapott orvosi segélyt s remélhetőleg megmenekül minden komolyabb következménytől.

* **Márciusi ünnepély Debrecenben.** A „Katholikus Népszövetség“ debreceni szervezete, a mult évekhez hasonlóan az idén szintén megünnepelte Március idusát. A katholikus főgimnázium hatalmas tornaterme ez alkalommal is teljesen megtelt diszes közönséggel. Az ünnepélyt mélyen átérzett szavalatával, *Zsatkó* Jenő nyitotta meg, Ábrányi Emil *„El a magyar“* cimü gyönyörü hazafias költeményét adva elő, nagy hatás mellett. Ezután a 14 éves *Moldván* József játszotta hegedün Vienxtemps kellemes dallamu balladáját, majd pedig Boka kesergőjét, kiváló technikával s pompás érzékkel. A következő szám *Szentiványi* Béla nagykárolyi kegyesrendi tanár ünnepi beszéde volt. A feszült figyelem között s kiváló szónoki lendülettel előadott nagyhatásu beszédében gyönyörüen aposztrofálta a magyarok március idusát, melyen — ellentétben a francia forradalommal — börtön és a nyaktiló utján kiontott vér helyett csak az ifiui arcokra szent lelkesedéstől varázsolt pirral indultak a győzedelmes küzdelembe s szereztek érvényt a szabadság, testvériség s egyenlőség magasztos eszmének. Az ünnepi müsort Miholyi Millos Virgilné müvészi cimbalom játéka zárta be.

* **Eljegyzés.** Ifj. *Lénárt* József és *Bájzik* Margit jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

* **Játszott a villany.** Tegnap este fél 9 órakor megijesztette egy kicsit a várost a villanytelep. Hirtelen kialudtak a lámpák, majd gyenge vörös izzással égtek tovább. Érthető zavar támadt a kávéházakban, magánlakásokon, a Rákóci-ut nagy gyöngysora teljesen kialudt s a szinházban a Kis király második felvonása (trónterem) hajnali derengésben játszódott le. Erdélyi direktor boszszankodott, mert a királyi berendezés aranyos butorai nem csilloghattak. Egy negyed órai zavar után ismét fényözön röpült az utcákra, ahol az apacsok már dolgozni kezdtek az ékszeres üzletek körül.

* **Munkások rokkantegyesületének évi közgyülése.** A Magyarországi Munkások Rokkant és Nyugdijegyesületének helyi fiókja évi közgyülését f. hó 29-én d. u. 4 órakor tartja a Kath. Legényegylet nagytermében, melyre az egyesület tagjai részére külön meghivót bocsátott ki az elnökség.

* **Tüzoltók tisztujitó közgyülése.** A nagyváradi önkéntns tüzoltóegylet 1914. évi március hó 29-én, vasárnap délután 3 órakor a tüzoltóőrtanyán tisztujitó közgyülést tart, melyre az egyesület alapitó-, pártoló és müködő tagjait ezennel meghivom. *Lukács* Ödön, parancsnok.

* **Az Alföldi Magyar Közmüvelődési Egyesület internátusa.** Az Alföldi Magyar Közmüvelődési Egyesület Nagyváradon internátust szándékozik felállitani s ingyen telket kér a várostól. Erre hajlandónak is mutatkozott a város. Kiss Dávid és társai a Rákóczi-uton levő telküket parcellázni óhajtják s ha az utcanyitással járó közmüveket a város saját költségén megcsináltatja, hajlandók ingyen átbocsátani a szükséges területeket az internátus céljaira. Tegnap az egyesület képviselőivel tárgyalt a város. Az egyesület a telken kivül évi 5000 korona segélyt kér, továbbá kéri, hogy az internátus épületét a város épitesse kölcsönből s az egyesület fizeti az amortizációt. A tárgyalás eredményét a város tanácsa elé terjesztik.

* **Iparos ifjak ünnepélye.** Az Iparostanonciskola Ifjusági Egyesülete ma, folyó hó 22-én délután 3 órakor a Reáliskola-u. 4. sz. helyiségében (II. em. 31.) hazafias ünnepélyét tartja igen szép müsorral.

AZ OKOS KUTYA.

A Darwin-körben az állatok nagy eszéről beszélgetnek.

— Vannak kutyák, amelyek okosabbak, mint a gazdájuk.

— Vannak bizony. Például nekem is van egy.

* **Ellenőrzési szemle.** Felhivom az önkéntes tüzoltókat és zenekari tagokat, hogy ma, vasárnap délután 3 órakor a tüzoltó őrtanyán tartandó ellenőrzési szemlén posztó egyenruhában, téli kabátban, sisakkal, felszereléssel és igazolványi könyvével pontosan jelenjenek meg. *Lukács* Ödön, parancsnok.

* **Szülők figyelmét** felhivjuk a Donátféle kereskedelmi magántanfolyamra, melyben most előkészitési tanfolyam magánvizsgálatokra és pedig polgári női kereskedelmi, és felső fiu kereskedelmi iskolákhoz nyilik.

* **Adomány a Mensának.** A Nagyváradi Agrár Takarékpénztár 20 koronát adományozott a Mensa Academica javára. A szives adományért hálás köszönetet mond a dékáni hivatal.

x **Ma ismét nagy tombola estély** lesz a Fekete-Sas kávéházban, hol 16 értékes tárgy és több gyönyörü tájkép lesz kisorsolva. Tisztelettel *Balla* és *Grósz*.

Megérkeztek a szép tavaszi kosztüm és ruhakelme ujdonságok

Kertész

Kossuth-utczai női divatáruházába.

Mélyen leszállitott árban lesznek árusitva.

Telefon 10-30. Telefon 10-30.

* **A Korona** kávéházban minden este *Koczkás* József igazgatása alatt jól szervezett daltársulat müködik. A kitünő müsorból kiemelkednek *Kővári* Böske chanzonette számai, s *Balla* Teresi és *Kovács* Manci szóló számai. Állandó siker kiséri azonkivül Kőszegi Ferkó bariton énekes felléptét, aki a magyar népdalok országoshirü interpretálója. A számokat a bácskai hires tamburazenekar kiséri.

x **Házmesteri,** vagy ehez hasonló állást keres helyben, középkoru keresztény ember, felesége egyébb munkát is elvállal. Cime megtudható a kiadóhivatalban.

x **Csokoládé Király Rákóczi-ut.** Főüzlet Kossuth-utca Sas palota. Aszódi cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Cukor-a szakértők tudomására adom, hogy Kugler Gerbeaud bonbonok üzletemben bontva is kaphatók budapesti árakkal. Vigyázat fő üzletem Kossuth-utca Sas palota. ajánlom a cukorka vásárló közönségnek, nézze meg 5 nagy szép kirakataimat olcsó gyári árakkal. Cikkeimben sokan utánoznak. Egyideüleg ajanlom Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéimat, mely ugy izre mint zamatra utánozhatatlan. Kávé pörköldém kora reggeltől késő estig a fogyasztó közönség rendelkezésére áll. Az uj kávék, uj teák megjöttek és valódi tearumok igazán olcsón Telefon számok 635, 610

* **Róm. kath. vallásu,** jóraváló, ügyes szabó ifju, vagy nőtlen ember **kapusnak felvétetik** a papnevelő intézetben. Jelentkezés március 22-én, vasárnap délelőtt az aligazgatónál.

* **Uj üzlet a Rákóczi-uton.** A Rákóczi-uthoz hasonló korzó csak Budapest előkelő utcáin van. A korzó közönség szórakozását emelni fogja a Zárda-épületben egy Trieszti kávé, tea és rum közvetlen behozatali üztet, mely a jövő hó első felében nyilik meg. Ilyen vállalatok csak a tenger mentén vannak. Az előnyösen ismert Aszódi Mihály cég, amely semmi fáradságot nem ismer, hogy Nagyvárad fejlődéséhez a kereskedelmi összeköttetést külföldel fentarthassa, a kávépiacot Nagyváradon fejlessze, valamint előkelő vidéki uri közönsége és a nagyváradi előkelő kávéfogyasztók kényelmére létesitette ez uj üzletét, amelyet számosan fognak fölkeresni. Ez ujabb vállalat tulajdonosa Aszódy Mihály és Palotay Mihály.

* **Eladó házak.** Sal Ferenc-utca 13. szám alatti ház, 6350 négyzetméter telek, mely a Páris-patak beboltozása folytán nagy utcai frontot nyer és igy uagy haszonnal kecsegtető biztos jövővel bir, 7 lakással, nagy kert és gyümölcsössel, továbbá Ritoók Zsigmond-utca 21. szám alatti két ház, jutányos árak és kedvező fizetési feltételek mellett, szabad kézből eladók. Biharmegyei Takarékpénztár.

x **Letarolt gyönyörü hóvirágok** feküdtek a napokben az „Ujvárosi drogueria“ asztalán. Sajnálattal nézte az ember, hogy préselték agyon a gyönyörü fehér virágokat, hogy kivonatából hathatós arckrémet készithessenek azon hölgyek részére, kiknek arcára a tavaszi szellő kihozta a szeplőt és májfoltot. Ezen szépségi hibák már 1 tégely „Hóvirág crém“ elhasználása után csodásan eltünnek. Ara 80 fillér.

x **Tölgyszőlőkaró** hegyezett, hasitott 2 méter és 1 méter 60 cm. hosszuságban Bihardobrosd állomáson, legelább egy waggonrakomány (cca 4000 drb.) megrendelhető a Polgári Takarékpénztár r. t.-nál Nagyváradon Kossuth-utca 6. szám. Telefon szám 11—95.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

* **Eladó ház.** Schlauch-tér 12. sz. ház eladó. Értekezhetni ugyanott.

Elsőrendü modern hölgyfodrászterem a

Ramminger é

szinházi és hölgyfodrász

szemben a szinházzal

Telefon 1076. Telefon 1076

x **Párisi modelkalapokat feltünő olcsó árban** szerezhetnek be a t. hölgyek *Ujhelyi Rózánál*, Rimanóczy-utca, Royál-kávéházzal szemben, nagy választék *gyászkalapokban és fátyolokban*. Alakitások eredeti modelek szerint pedánsan készülnek.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal.

* **Ritoók Zsigmond-utca 21. szám** alatt 5 szoba, 2 előszoba, fürdőszoba, konyha, kamara és cselédszobából álló lakás május elsejére bérbe kiadó. Jelentkezhetni a Biharmegyei Takarékpénztárnál.

x **FELHIVJUK** a nagyérdemü hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyilt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő **eredeti angol kosztüm** és **felöltőkre.** Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

x Női finom párthi fél cipők K 5, női finom chevró v. boksz fél cipők K 6, női finom amerikai fél cipők K 7, női finom bársony fél cipők K 6, női finom bagarie fél cipők K 10, férfi chevro v. boksz cipők K 8. férfi amerikai cipők K 10 férfi divatos kalapok 3 koronától kezdve. Fehérnemüek és uridivat cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása **Fekete Jenőnél** Szt. János-utca Kispipa mellett.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 1 szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Takarékpénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6. szám.

x **ZOMBOR SANDOR** sebész-orvos müszer-kötszer és testegyenesitő gépek készitője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villanyerőre berendezett mühelyében készit mindenféle fémcsiszolást, nikkelezést és minden e szakmába vágó munkát jutányos árban.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület, színház oldal.
Telefon 525. **Telefon 525.**

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* uri-női- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak. modern szabás, elsőrendü munka Sal Ferenc-utca 17. Telefon 832 sz.

Legszebb ajándék
orvosoknak és ügyvédeknek
egy zománcztábla.
Készíti
Diósy Mihály
Telefon 839. Telefon 839.

A legszebb kézimunkák
Tátray cégnél
Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

x **Kiadó** egy gyönyörü szép modern ötszobás urilakás központi fütéssel első emeleten egy kisebb öt szobás saroklakás, két négyszobás, egy kétszobás lakás, 2 szoba garconlakásnak. Továbbá üzlethelyiségek, pincék, raktárak Kugler és Andrényi uj házában Nagypiac-téren.

Fogak és fogsorok ugy kaucsukba mint aranyba foglalva szájpadlás nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkálat fog és gyökér huzás és tartós fogtömeséseket készit
Engel Dezső,
vizsgázott fogtechnikus.
N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

„The Roosewelt Schoe"
amerikai cipők
12·50 és 16·50 kizárólag
Reichard Dezső
cégnél
Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók

SZINHÁZ

Heti müsor.

Vasárnap délután: Katonadolog; este: Nemtudomka (Premier.)
Hétfő: Nemtudomka.
Kedd: Nemtudomka.
Szerda délután: Tatárjárás; este: Nemtudomka.
Csütörtök délután: Mértföldkövek. (Ifjuságí előadás); este: Pygmalion. (Vigjáték bemutató.)
Péntek: Pygmalion.
Szombaton: Pygmalion.
Vasárnap délután: Cigányprimás; este: Ártatlan Zsuzsi. (Sz. Zsigmondy Anna fellépte. Bérletszünetben.)

Nemtudomka. Az operette irodalom legnevesebb, legnépszerübb szerzői: Bakonyi Károly, a jeles szöveg iró, Harsányi Zsolt, a kitünő verselő ölelkeztek Huszka Jenővel, a kiváló zeneköltővel, hogy megalkossák a Nemtudomkát, amely Budapesten elsőrangu, jelentős és maradandó sikert aratott. A Szigligeti-szinházban ma este kerül bemutatóra a Nemtudomka, amelynek premiereje iránt a közönség körében élénk érdeklődés nyilvánul. A Nemtudomka egyelőre, hétfőn, kedden és szerdán is müsoron marad.

Sz. Zsigmondy Anna az Ártatlan Zsuzsiban. Örökre feledhetetlen forró sikerek emlékét idézi fel a hir, hogy Sz. Zsigmondy Anna urasszony, a jövő vasárnap este ujból fellép a szinházban, ez alkalommal az Ártatlan Zsuzsi cimszerepében lép fel. A jövő vasárnap esti előadás bérletszünetben kerül szinre.

M. Szirmay Hajnalkát, a Szigligeti szinház volt kitünő ballerináját szerződtette az egyik budapesti kabaret-szinház.

NYILTTÉR

Reisz Miksa
butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,
Rákóczi-ut 14. szám.
Üzemünket tetemesen kibővitettük, ennek folytán elismert elsőrendü készitményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállithatjuk.
TELEFON: 9—04. SZ.

Magánvizsgálatokra
polgári, női kereskedelmi és felső fiu kereskedelmi iskolákhoz
felelőség mellett, igen jutányos árban mindenkit 3—4 hónap alatt sikerrel elkészit az általánosan elismert
Donát-féle
kereskedelmi magántanfolyam.
Levélbeli felszólitásra készséggel nyujt felvilágositást
Donát M. Károly, Szabadság-u. 3.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság" március 22-iki száma szenzációs szépségü képekben mutatja be a Munkácsy-kiállitást, Wied herceg bevonulását Albániába, a párisi tragédiát, március 15-ének ünneplését, stb. Szépirodalmi olvasmányok: Szini Gyula és Lagerlöf Zelma regénye, Lévay József, Lányi Sarolta és Vargha Gyula versei, Szép Ernő és Arkosi Ferenczi Kálmán novellája, Schöpflin Aladár szinházi cikke, stb. Egyéb közlemények: cikk és képek Törökország egy érdekes pontjáról, Oláh Gyula visszaemlékezése a szabadzághareról, Thomán jubileumi plakettje s a rendes heti rovatok. Irodalom és müvészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság" kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz.)

Az Élet cimü szépirodalmi hetilap márc. 22-iki számában G. Miklósy Ilona folytatja a szinészi életből vett „Johannka“ cimü regényét. Elbeszéléseket találunk Tömörkény Istvántól és G. K, Chestertontól Lendvai István forditásában; verseket pedig Fábián Gézától, Kóveskuti Jenőtől és Markos Bélától. Cikkeket irtak e héten Kosztolányi Dezső és Sebők Imre dr. Ezenbivül a rendes heti rovatok és illusztrációk élénkitik még e kitünően szerkesztett hetilap legujabb számát. Szerkeszti: Pethő Sándor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Damjanich-utca 50. Előfizetési ár félévre 10 korona, a Tiszántúl előfizetői részére 8 korona.

A Revue Franco-Hongroise márc. száma rendkivül gazdag és változatos tartalommal jelent meg. A legszebb francia irodalmi termékeken kivül a füzetet aktuális cikkek, elmés apróságok és a legkülönbözőbb hirek kapcsolják a mindennapi élethez. Az összes közleményeket a legpontosabb magyar jegyzetek kisérik és igy e kiváló francia folyóirat azok számára is hozzáférhetővé válik, akik nem ismerik még a francia nyelvet. Szerkesztők: Jakab D. és Schöntag A. Kiadóhivatal: Budapest, VI. Gyár-u. 26. Előfizetési ára egy évre 12 K.

SPORT

A mai mérkőzések. A várva-várt megnyitó footballmérkőzés ma, vasárnap délután fog lezajlani a Rhédey-kerti Sporttéren a NAC rendezésében. A club gondoskodott arról, hogy közönségünknek mindjárt az első délutánon necsak football, hanem athlétikai mérkőzésben is legyen része, s igy a programmba vonzó athletikai számot is felvett: egy handicap mezei futóversenyt.

IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

Boda Dezső sajtópöre.

A Népszavában taval májusban Egy furcsa bünpör cimen Aradi Viktor hirlapiró cikket irt, melyben durva hangon támadta Boda Dezső főkapitányt és Krecsányi Kálmán volt főkapitányhelyettest, a toloncosztály mostani vezetőjét. Azzal gynusitotta meg egyebek közt a főkapitányt és Krecsányi Kálmánt, hogy hivatalos hatalmukkal visszaélve alaptalan bünpörökkel zaklatták őt cupán azért, hogy a kormánynak politikai szolgálatot tegyenek.

Boda Dezső és Krecsányi Kálmán a cikk irója ellen sajtópört inditottak, melyet tegnap tárgyalt a budapesti esküdtbiróság Auer Károly elnöklésével.

Az esküdtek becsületsértésben mondták ki bünösnek *Aradi* Viktor hirlapirót, akit a biróság 6 havi fogházra és 400 korona pénzbüntetésre itélte.

VIGADÓ
mozgószinház
NAGYVÁRAD,
Fekete Sas-passage.

Ma vasárnap

BARNA BESTIA

4 felvonásos detektiv dráma.

Ezenkivül:

A kis utonálló.

Modern életkép.

Polidor mint óriás.

Bohózat.

Az anyósom szereti az állatokat.

Bohózat.

Bourne regényes vidék.

Eredeti felvétel.

Előadások d. u. 3 órától.

Rendes helyárak!

TÁVIRATOK

Tisza a királynál.

Bécs, márc. 21.

Gróf Tisza István hétfőn délelőtt kihallgatáson jelenik meg a király előtt.

Öngyilkos asszony.

Kolozsvár, márc 21.

Dr Gyalui Farkas egyetemi magántanár felesége leugrott a harmadik emeletről és meghalt.

Miniszteriánács.

Budapest, márc. 21.

Este 6 órakor minisztertanács volt, melyen folyó ügyeket intéztek el.

Földrengés.

Öbecse, márc. 21.

Tegnap éjjel tizenkét óra negyven perckor erős földrengést éreztek, amely több másodpercig tartott. A szobákban megmozdultak a butorok és a lakosok riadtan menekültek az utcára. A földrengést erős földalktti moraj követte.

Életunt aviatikus.

Páris, márc. 21.

Deyen aviatikus, ki hosszabb idő óta buskomor volt, megmérgezte magát és meghalt.

KÖZGAZDASÁG

Előadás a buzanemesitésről.

A biharmegyei gazd. egyesület székházában, 21-én délután *Székács* Elemér a gróf *Berchtold* Lipót külügyminiszter uradalmi felügyelője a buza nemesitéséről érdekes előadást tartott.

Az elméletileg és gyakorlatilag kitünően képzett gazda kiváló szaktudással mutatott a buza nemesitésből várható eredményekre.

Elmondta, hogy az 1883. évtől 1910 végéig vezetett adatok szerint Magyarország átlagos buzatermése c. holdankint 6·9 q — a németországi átlagos termés 8·9 q volt.

A 1905—10 évekről külön jegyzett adatok szerint a németországi átlagtermes a 12 mázsát is meghaladta, mig a mi termésünk a magyar ember maradiságának megfelelően csak 6·9 q maradt.

A németországi nagy emelkedés főképen a folytonos buzanemesitésnek köszönhető, — mert hiszen a magyar föld a buzatermesztésnek sokkal kiválóbb — csakhogy mi eddig a kellő munkát és a szükséges trágyát sem adtuk meg — a nemesitéssel pedig mit sem törődtünk.

Az előadó ismertette ezután a felügyelete alatt levő birtokon tiz év óta végzett nemesitést. Első izben az éréshez közeledő táblákból kiválasztott többféle szépen kifejlett buzakalászt. Ezek kinézését, méreteit, szemtartalmát, szinét, szalmájuk minőségét stb. külön-külön sorszámok alatt feljegyezte — és közönséges munkálatu apró parcellákba elvetette.

Az első termést minden parcellán megint kiválasztotta és a kalászokból a nem odavalókat eltávolitotta s csak a megfelelőket termesztette tovább és mindig nagyobb mennyiségben.

Kisérleténél kétszáznál több fajtát szedett össze s azokból mint kiváló jó tulajdonságu buzát, most már csak három fajtát termeszt és elérte azt, hogy a vezetése alatt álló uradalomban most már csak nemesitett buzát termeszt.

Az eredmény pedig igazán meglepő, mert nem csak nálunk, hanem a tőlünk beszerzett nemesitett buzával az országban 7 helyen végzett kisérletek szerint a többlet holdanként a közönséges, mondhatjuk vegyes buzával szemben 2—5 mm. volt.

A nemesitésnél megfigyelte a buzának a rozsdával szembeni viselkedését is és azt tapasztalta, hogy a fehér kalászu, vékony szalmáju és kisebb kalászu buza azonkivül hogy bővebb termő és korábban érő mint a vastag szalmáju dus levélzetü veres kalászu buza, azonkivül a rozsdának is jobban ellentáll, miből helyesen következtette, hogy a nemesitésnek a nagyobb termésen kivül még a betegségek és megdőlésnek jobban ellentálló fajtákat is nyerhetünk.

Ajánlotta végül, hogy a kisérletet ki-ki maga végezze, a talajának legjobban megfelelő fajtákkal, mert akkor fog mindenki a helyi viszonyoknak legalkalmasabb fajtára szert tenni.

Kár, hogy erről a tanulságos előadásról kevesen értesültek, de a gazdasági egyesület elnöksége gondoskodni fog, hogy az előadó urnak több helyen tartott s már füzetben megjelent előadását az érdeklődők megszerezhessék.

Sz. S.

—

Gabona üzlet.

Buza áprilisra — — —	12.52
Buza májusra — — —	12.45
Buza októberre — — —	11·28
Rozs áprilisra — — —	9.71
Rozs októberre — — —	8.66
Zab áprilisra — — — —	7.55
Zab októberre — — —	7.72
Tengeri májusra — — —	6.72

—

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény —	843.75
Osztrák hitelrészvény —	636.—
4%-os koronajáradék —	82.50
Osztr. magy. államv. —	712.—
Jelzálogbank — — —	441 50
Leszámitoló és pénzváltó —	510 —
Hazai bank — — — —	281.—
Magyar bank — — —	532.25
Keresk. bank — — —	3660.—
Rimamurányi — — —	656.75
Salgótarjáni kőszén — —	723.—
M. Ált. Kőszénbánya —	1050.—
Közuti vasut — — — —	626.—
Városi villamos — — —	329 50
Adria — — — — —	617.—
Atlantika — — — —	—.—

—

Az Osztrák-Magyar Bank mult heti ráta leszállitása kevés befolyással volt pénzpiacunkra. A pénz ugyan olcsóbb lett, de a határozott bőség mindannak daeára nem igen észlelhető. A külföldi pénz ajánlatok nálunk ma sokkal kisebb, arányban vétetnek igénybe, mint azelőtt. A Monarchiában állandóan 600—700 millió francia pénz volt elhelyezve, mig most az itt plassirozott összes külföldi tőkék alig érik el a 150 milliót. A francia piactól csaknem teljesen emancipáltuk magunkat.

A *budapesti* piac dispositiója nagy egészében kedvező képet tüntet fel. A nagy bankok, különösen a Magyar Általános Hitelbank jelentékeny összeggel járult hozzá a pénz hitel gyarapodásához. Az Osztrák-Magyar Banknál a leszámitolási forgalom szerény keretek között mozgott és alig éri el az esedékességek állapotját. Bécsben a pénz kinálat valamivel csökkent, mivel hogy a bankok egyrészről az osztalékok fizetésére, más részről pedig a kincstári jegyek emissziójára nagyobb tartalékokat gyüjtenek. A magán kamatláb változatlanul 3 és fél százalékkal.

A *berlini* piacon ellenben állandóan nagy a pénzbőség. A magánkamatláb 1/8%-al csökkent és igy 3 1/4%. A német birodalmi bank statusza is javult és az adómentes tartalék 396 millióról 492-re emelkedett. A bank Londonból nagy mennyiségü aranyat szerzett be.

A mai kamat-tételek Budapesten a következő: Bécsi Első váltó 3 1/4%, Budapesti Első váltó 3 1/2%, Középbankok 3 7/8%, Tárca váltók 4 1/4%.

A szerkesztésért felelős:
Dr KRUGER ALADAR.

Csemegemézet

öt Kgrammos csinos postadobozokban 8 korona 50 fill.-ért bárhova bérmentve szállit utánvétellel

Balatonvidéki Mézkiviteli Vállalat Balatonfőkajár.

Főképviselőnk Nagyvárad és vidékére BIRÓ JÓZSEF ur, ki nagyobb rendeléseket a lehető legjutányosabb árban számitva felvesz.

Meghivó.

Az **Olaszii Takarék és Hitelszövetkezet** (Nagy-Váradon) 1914. évi március hó 30-án hétfőn d. u. 4 órakor a Belvárosi Népbank helyiségében

rendes évi közgyülést

tart; a közgyülésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghivja

Nagy-Várad, 1914. március 21-én

az Igazgatóság.

A közgyülés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és ennek kapcsán a felügyelő-bizottség véleményes jelentése az általa megvizsgált könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállitásáról és a felmentvény megadásának kérdése.
2. A kilencedik évtársulat üzletrészei utáni osztalék meghatározása.
3. Alapszabálymódositás.
4. A szövetkezet bármely tagja által a közgyülést nyolc nappal megelőzőleg irásban benyujtott inditványok tárgyalása.

I. Megjegyzés:

Az „*Alapszabály*“ 20. §-a értelmében a lejárt kilencedik évtársulattal szembeni követelés csak a közgyülés napjától számitandó egy éven belül érvenyesithető.

II. Megjegyzés:

Miután ez a közgyülés most már másodizben hivatott egybe a „*Alapszabály*“ 22. §-a értelmében a megjelenendő tagok és az általuk képviselendő üzletrészek számára való tekintet nélkül határozatképes leend.

Spitzer és Lengyel

rövidáru nagykereskedők

Zöldfa-utca 14. szám,

(a gyógyszertárral szemben)

!

Uj detail

osztályunkban

megkülönböztetett olcsó árban kaphatók óriási választékban

rövid, szövött

és kötött áruk

kicsinyben is.

!

Női harisnyák a legolcsóbbtól a legfinomabb flor, mouslni és selyem harisnyákig, himzett és simában, cérna, svéd és selyem keztyük, gyermek svetterek, harisnyák és sapkák minden árban. A legujabb divatu női kézitáskák, ridikülök, bőr és acéláruk, evőeszközök, illatszerek, kefeáruk és fodrászati cikkek. Fehérnemüek, munkás ingek és öltönyök, esőernyők, zsebkendők, nyakkendők, sapkák, kézelők, gallérok, csipkék szallagok. Férfi és női szabó kellékek és gombok.

Saját készitményü

Temetkezési cikkek

legolcsóbb gyári árakban kaphatók.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u. 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, első, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Mezey János és Ta

Nagyváradon,
Szent László-tér és Teleki utca sarkán.

Bőjti idényre: Étolajok, mindennemü páczolt halak, csemege sajtok, vaj és turó különlegességek, főzelék conservek aszalt és friss gyümölcsök.

Tisztán kezelt asztali ó- és uj borok, desert borok, pezsgők, belés külföldi likőrök és cognakok.

Legfinomabb faj-kávékeverék, gyorspörkölőn egész napon át folyton pergelve bármily mennyiségben.

Husvétra prágai és kassai sódar.

Ajánljuk még

MAUTHNER-féle
gazdasági vetemény és virágmagvakat. Aranykamatozás és legmagasabb csirázóképességért **teljesen szavatolunk.**

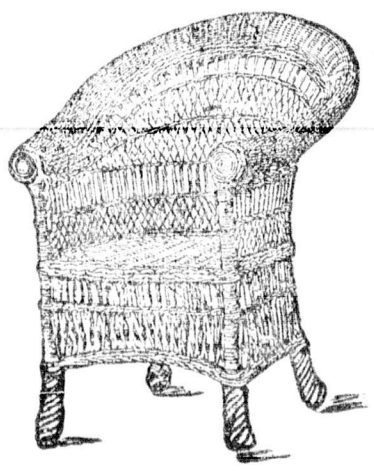
A n. érdemü közönség szives párfogását kérjük mély tisztelettel

Mezey János és Ta

Telefon 249. Telefon 249.

Simon Lajos

kosárfonodája
Vizvezeték-utca 37. szám alatt.

Utazó és ruhás kosarak raktáron vannak.

ELVÁLLAL: mindennemü ezen szakmába vágó munkát fonott butorokat bármiféle kivitelben **méltányos árakban számitok.**

Kérjünk és fogyasszunk mindenütt

Nagyváradi sört!

mert szin, iz és maláta-tartalom tekintetében a legelső gyárak termékeivel vetekszik és amellett olcsóbb.

Rendeléseket már 10 üvegtől kezdve a városi raktár házhoz szállit. Állandó vevők ingyen jeget kapnak.

Nagyváradi Sörgyár Részv.-Társaság

Gyári telefon 439. Telefon 471.
Városi raktár (Nagypiac-tér.)

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segit

A VILÁGHIRÜ FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CRÊME ÉS SZAPPAN

A Margit-crême rögtön szüntet szeplőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser s mindennemü bőrbajt.

A Margit-crêmtől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, redők eltünnek. A Margit-crêmet a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, hires művésznők stb. használják s el vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépitő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhova bérmentve küld

Földes Kelemen
gyógyszertára Arad.

Kapható Nagyváradon: Antal Lajos, Csanda Endre, Döri Mihály, Hajdu Hugó, Hegedüs Rezső, Irgalmasrend, Kovács Béla, Lédig Arpád, Leszner Alfréd, dr Medvigy Ferenc, Mihályi Lajos, dr Róth Miklós dr Rácz Rezső és Vadász Gusztáv, Reisz István, Szabó Dezső, Zsigmondovits Géza gyógyszertáraiban, Vadász Albert, Ujvárosi drog. Berger Sándor illatszertárban. **Nagyszalontán:** Berkes Ármin, Szabó Emil gyógyszertáraiban.

Eladó

1 kazal lucerna

a várostól 10 percnyire.

Czim: a kiadóhivatalban.

Cséplésnél

pénzt, időt, munkát takaritanak meg a STERN-féle szabadalm.

dob kosárbetétléccel.

Kérjen felvilágositást ingyen és bérmentve

Bárdos és Brachfeld
müszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI. Gyár-utca 5. sz.

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Husvéti parfümök 20 fillértől a legfinomabbig.

FIGYELEM!!!

Vajnovszky Ferencz

uri- és női cipész-üzlete,
Nagyvárad, Szaniszló-utca 55. szám.

Mérték utáni rendeléseket és javitásokat olcsón, gyorsan és pontosan készit.

Lovagló, disz és strapa csizmák

minden kivitelben. Vidéki rendelésnél elegendő egy használt cipő beküldése.

Meghivásra azonnal megjelenek.

Dusafalva **községben**
mintegy 300 kis hold

legelő

bérbeadó. Értekezhetni: a

Polgári Takarékpénztár r. t.-nál
Nagyváradon. Telefon 11-95. sz.

Értesitès.

Tisztelettel van szerencsém a n. é. közönség nagybecsü tudomására hozni, hogy a **Lukàcs György-u. 24. sz. alatt** egy ujonnan berendezett

mészáros és hentes

üzletet nyitottam.

hol a legkitünőbb hentes áruk szalonna, zsir, háj és mindenféle hidegfelvágottak füstölthusok stb. kapható olcsó és pontos kiszolgálás mellett. — A n. é. közönség szives pártfogását kérem

kiváló tisztelettel

Szilágyi J.

mészáros és hentes.

Helyi és vidéki telefon 13—87.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos, tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvaria-utcán egy üres telek eladó.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.

(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Márknál szerzi be.

Első nagyváradi cementipar.

Készitek granitó, terazzó, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előirása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a legelsőrendübb és legmesszebb menő jótállás mellett készitek. A nagyérdemü közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonmüvek vállalata.

Szaniszló-utcza 67. szám. (Saját ház.)

PETRY ÁRPÁD

órás és látszerész

Tarsoly és Risztó-cég mellett.

Amateur fényképészeti cikkek és felszerelések raktára. Legnagyobb látszerészeti üzlet. Orvosi rendeletre is a legjobb és legolcsóbb kiszolgálás.

Helyi és vidéki telefon 181. sz.

Nagyvárad, Rákóczi-ut 9.
Széchenyi-tér 2. szám.
Rimanóczy palotával szemben.

Uj étterem megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt a Nagyváradi Katholikus Kör uj palotájában a

nyilvános étterem

megnyillott,

mely a legkényesebb igényeknek is megfelelően van berendezve, **kitünő magyar konyha,** a legjobb zamatu **faj borok.** Első minőségü **Dréher sör.** Havi és napi abonensek előfizetés mellett elfogadtatnak a legszolidabb árak mellett, ugy bent az üzletben, mint házhoz való kihordásra Pontos és figyelmes kiszolgálás.

Becses pártfogást kér tisztelettel:

Ille János a Kath. Kör. vendéglőse.

BUTORVEVÖKNEK FONTOS!!

TELEFON 11-81.

TONK EMIL butorraktára

NAGYVÁRAD, Rákóczi-ut 13., szembe az uj Apolló-épülettel.

Nagy raktár elsőrendü háló-, ebédlő és kisszobákról, Teljes hálószobák 340 kor.-tól feljebb.

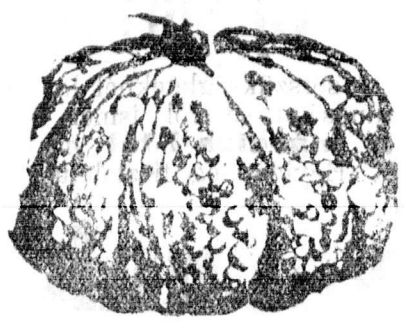
Vas és rézbutorok még rövid ideig nagy engedménnyel elárusittatnak.

TELEFON 11-81.

Elsőrendü kàrpitos műhely saját vezetésem alatt.

TELEFON : 650.

Alapittatott 1850-ben.

Alapittatott 1850-ben.

Van szerencsém a nagyérdemü gazdaközönségnek ajánlani **legkitünőbb**

vetőmagvaimat.

Valódi, eredeti, kitüntetett takarmány répa-fajokat, valódi oberndorfi kerek sárga. Mamuth óriás vörös. Eckendorfi, olajbogyó, palack alaku. Ideal.

Államilag vizsgált arankamentes

magyar lucerna,

stiriai vörös lóhere.

Pázsit diszfü-vegyülék, angol perje, muhar, bükköny, paprika-köles, kendermag, kék mák.

Gazdálkodók és kereskedő urak figyelmét felhivom **jutányos áraimra**, nagyban.

Legjobb konykakerti virágmagvak és gumók.

Brixeni kristály azorin peronospora ellen a legbiztosabb szer 100 liter vizbe 250 gramm **80 fillér.**

Sirius-Növény-Tápsó 60 fillér.

Dell'Orto Károly

Nagyvárad, Szent László-tér.

Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesitek.

Képes árjegyzéket kivánatra bérmentve küldök.

A

jó bornak

nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyitja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult ujonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitünő saját termésü borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvétetnek.**

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemü közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelő

müköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemü borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husörlőgépek, ló- és juhnyirógépek javitását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemü bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemü acélárukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyirógépet, tyukszemvágó, papir-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemü közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston müköszörüs

Hirdetmény.

Értesitjük a t. jégfogyasztó közönséget, hogy Székely Ferencz a városi jéggyár üzletvezetője a város szolgálatából kilépett és helyette Nagyvárad város közönsége Vermes Mórt alkalmazta.

Telefon szám: 651. Telefon szám: 651.

Van szerencsénk a t. jégfogyasztó közönséget értesiteni, hogy rendes nyári üzemünket megkezdtük és házhoz szállitunk tiszta vizvezetéki vizből készült kristálytiszta müjeget.

Havi bérletrendszerre előfizetéseket elfogadunk napi egész táblára és napi fél táblára.

Nagyban való vételnél kedvezményes áron szállitjuk a jeget a megrendelés helyére.

Egyszerü telefon felhivásra *azonnal* szállitjuk higiénikus kocsijainkon a megrendelt müjeget.

Tömeges megrendelést kér

Nagyvárad város jéggyára.

Alapittatott 1861-ben. Telefon 458. Alapittatott 1861-ben.

Wallerstein Ferenc Utódai
Daniberg és Waldner
BUTOR nagyáruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Sikerült egy nagy Szlavoniai fabutorgyár egyedüli elárusitását megkapnunk, miáltal abban a helyzetben vagyunk, hogy szállithatunk

1 világos modern hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 440 K.-ért. 1 világos modern fényezett hálószobát toilettel, csiszolt tükörrel 480 kor. árban.

Uj sörraktár!

Van szerencsénk szives tudomására hozni, hogy

Kristály műjéggyárunk

Uj sörraktár!

üzletkörét telepünkön **Gilányi-utca 5/7. szám** alatt sör nagybani elárusitásával bővitettük ki. A sörszükségleteknél levő különböző igények kielégithetésére átvettük a már **évtizedek óta fennálló** jó hirnévről és jóminőségü söréről ismert **Czell-Kolozs-Monostori sörgyárának képviseletét.** Ezen sörgyár által termelt söröket már **március l-től** hoztuk forgalomba ugy nordós, mint tisztán lefejtett állapotban, palackokban a legjutányosabb árak mellett. Egyidejüleg tisztelettel értesitjük a t. fogyasztóközönséget, hogy

„Kristály" műjéggyárunkat

teljesen átalakitva, ismét üzembe helyeztük, és azt már ezután egész éven át üzembe tartjuk. Házhoz szállitunk vizvezetéki vizből előállitott kristálytiszta **műjeget** jutányos árak mellett. **Havi bérlet** rendszerre előjegyzések elfogadtatnak. Nagyobb fogyasztóknak kedvezményes árt számitunk. A t. jégfogyasztó közönséget pontos és gyors kiszolgálásunkról biztositva. Becses pártfogást kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Telefon szám **398.** **Szanditz és Társa** Telefon szám **398.**

Kristály műjéggyár és sörkereskedelmi b. t.

Uj dolog.

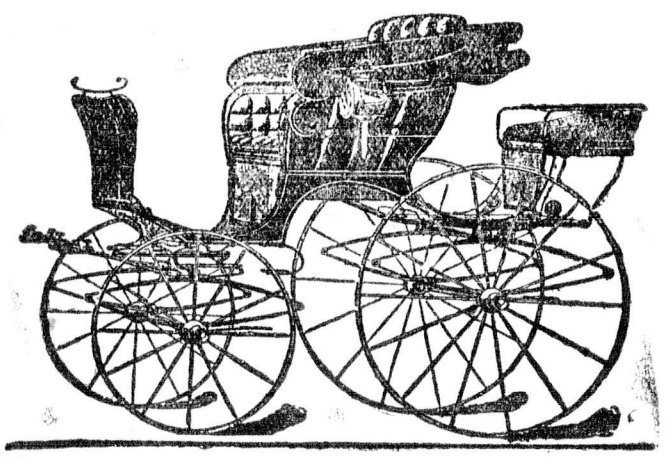
Oltott zsákmész

poralakban.

Szuperfoszfát Műtrágya legolcsóbb árban.
Fedéllemez, Cement

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagypiacz-tér 1. Telefon 9-69.

Standary György

kocsigyáros, volt cs. és kir. gyógykovács.

Lakatos-utca 10. szám.

Telefon: 866

Kész uj kocsik és átalakitottak mindig nagy választékban kaphatók. Kivánatra rajzok után is készitek a legmodernebb kivitelben.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Kossuth Lajos-utca 6-ik szám.

Részvénytőke 4.000.000 korona
Tartalékok 915.000 korona

Elfogad **betéteket** könyvecskékre, folyó (cheque) számlára és azokat a mindenkori pénzviszonyoknak megfelelő legmagasabb kamatláb mellett (naptól-napig) gyümölcsözteti.

Leszámitol **váltókat.**

Előlegeket nyujt **értékpapirokra.**

Épitkezési és jelzálogkölcsönöket engedélyez.

Törlesztéses-jelzálogkölcsönöket nyujt 10—50 évi időtartamra a legelőnyösebb feltételek mellett.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapirokat, beváltja a kisorsolt cimleteket és szelvényeket dijmentesen

Foglalkozik továbbá a bankszakma összes ágaival.

Szent László-nyomda részvénytársaság. Nagyváradon.